

NORSK LOVTIDENDE

Utgitt efter offentlig foranstaltning ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 4	Utgitt 30 januar	1935
-------	------------------	------

Skriv frå Landbruksdepartementet.

21 janr.

I medhald av lov om fredning av ferskvannsfisk av 2 juni 1933 jfr. kongeleg resolusjon av s. d., har Landbruksdepartementet 21 januar 1935 fastsett fylgjande fiske-reglar for Gaular herad i Sogn og Fjordane fylke:

1. Alt fiske skal vera forbode i tidi frå og med 15 september til og med 31 januar.

2. Fiske med not er forbode heile året.

3. Alt fiske skal vera forbode i tidi frå laurdag kl. 24 til måndag kl. 6.

4. Det skal vera forbode å bruka bundne fangstreid-skap som i våt tilstand har maskevidd under 30 mm millom knutane, herifrå undanteke håv som vert bruka som hjelpe-reidskap.

5. Desse reglar tek til å gjelda 1 februar 1935 og gjeld til vidare.

6. Brot på reglane vert straffa.

Skrivelse fra Arbeidsdepartementet.

21 janr.

I henhold til § 3 i lov om bygningsvesenet av 22 februar 1924 approberes som gjeldende inntil videre den av Strinda herredstyre, Sør-Trøndelag fylke, i møte 4 desember 1934 vedtatte vedtekt angående tomteinndelingen for en del av eiendommen Berg, gnr. 59, bnr. 2 (Alfheim) i Strinda.

Vedtekten er sålydende:

«Tomteinndelingen blir som vist på kart i målestokk 1/250 fremlagt i bygningsrådets møter 18 mai og 5 juni 1934 med den forandring at de 2 tomter som på kartet er betegnet 6 og 7 slås sammen til en tomt.»

Skriv frå Justisdepartementet.

23 janr.

Etter fullmakt gjevi ved kongelege resolusjonar frå 16 januar 1925 og 19 august 1932 har departementet i samhøve med lov nr. 1 frå 6 juni 1891 um politivedtekter for heradene i riket, lov frå 22 mai 1875 um retten til å halda dramatiske og andre offentlege framsyningar m. v., lov nr. 2 frå 19 april 1899 um vern av born mot bruk av tobakk og lov nr. 3

23 janr. frå 17 juni 1932 um tillegg til politilovgjevingi, stadfest vedtaket åt Verran heradstyre, Nord-Trøndelag fylke, i møter 25 februar og 6 mai 1933 og 15 desember 1933 um ny politivedtekt for heradet.

Vedtekti lyder so:

Vegfred.

§ 1. På eller attmed offentleg veg må folk ikkje flokkast ihop og gjera opstyr. Det må der ikkje vera slåssing, skrål, høgrøysta tale, nyting av rusdrykk, dans, leik eller liknande, som kann skiple vegfreden, krenkje god sømd og orden, og vera til ulempe for dei vegfarande.

Med offentleg veg meiner ein i denne vedtekta alle vegar, plassar, kaior, offentlege anlegg eller liknande, der det er ålmen ferdsel, eller som er opne for ålmen ferdsel.

§ 2. Dei som skipar til folketog, skal fyreåt gjeva melding om det til politiet (lensmannen). Skuletog er undantekne frå denne fyresegn.

§ 3. Pølitiet (lensmannen) kann setje forbud mot å ake med kjelke og sparkstøtting, ski og skeisor på slike stader på offentleg veg, der ein finn at sovore kann vera fårleg eller til hinder og ulempe for ferdsla.

Ingen må utan gyldig grunn med forsett lyse på eller blinde ein vegfarande med lommelykt eller annor lykt, som ikkje er fest på køyrereidskap.

§ 4. På eller innmed offentleg veg må ein ikkje skyte med gevær eller anna skytevåpen, ikkje brenne av krut, fyrverkeri, eller anna eksploderande to. Ein må heller ikkje på offentleg veg kasta stein, snøball, eller anna som kann valde skade og vera til ulempe og plåge.

Under sprengjingsarbeid eller anna arbeid på eller attmed offentleg veg må ein syne varsemd, og om det trengst, halde vakt, so ein ikkje valdar skade eller ulukke. Det same gjeld med hogging og renning av tømmer attmed eller over offentleg veg.

§ 5. Det er forbode å leggja eller setje på eller nære attmed offentleg veg noko, som kann skræme hestar eller vera til hinder for ferdsla.

Ein må ikkje leggja søppelhaugar, kloakkmyenne eller andre ureinslege utlaup soleis at fråsiget frå dei kjem i veggrofta.

Avfall, spiker, glasbrot eller liknande må aldri verte kasta på offentleg veg.

§ 6. Det er forbode å tjore hestar og krøter so nære offentleg veg at dei når inn på vegbana. Sinte oksar og

andre fårlege dyr må ikkje gå lause på hamn ved offentleg 23 janr. veg, minder hamnehagen er innhegna med so høgt og sterkt gjerde, at dyra ikkje kann springe over eller bryte seg igjenom.

Hundar.

§ 7. Sinte hundar, og hundar som plar fare imot folk eller hestar, skal haldast bundne eller ha forsvarleg munnkorg på. Politiet (lensmannen) kann ogso gjeva påbod om dette for andre hundar, som er av slik storleik eller rase, at det kann vera grunn til å tru at dei er fårlege.

Ingen må hisse hund på nokon, eller late det vera å halde sin hund attende, om han ser at hunden fer imot eller overfell nokon. Det er ogso forbode å terge hundar eller hisse deim ihop.

Tispor skal haldast heime, når dei er hundegalne. Same kven det er, kann fange inn og levere til politiet (lensmannen) hundar med ukjend eigar, eller hundar som rek rundt på eige hand. Slike hundar kann seljast, eller drepast, når eigar ikkje melder seg og betalar for bry, foring og utlegg innan 1 veke etter at lysing har vore utferda. Kostnad som slike hundar har valda, kann drivast inn hjå eigaren eller den andsvarlege. Er det ingen andsvarleg for dyret, eller finst ikkje utlegg, vert kostnaden utreidd av heradskassa.

Fredning av ymse ting.

§ 8. Det er forbode å flytje, take bort, skjera eller rispe i, teikne, måle eller sulke til eller gjera annor skade på dei ting eller gjenstandar som står på eller utanom offentleg veg, slikt som opslag, benker, tre, stakit, stabbesteinar, vegstolpar, grindar, telefonstolpar, kraftstolpar o. s. fr.

§ 9. Når ein går på kyrkjegarden, bør ein mest mogleg fylgje vegane.

Ein må ikkje klyve over kyrkjegardshegnet, gjera skade på tre, blommar, gravstader eller andre ting der.

Offentlege fyrestellingar m. v.

§ 10. Samkomor med dans eller andre samkomor som einast eller i større mun er av selskapeleg eller trøysamt slag, kann ikkje haldast utan løyve av politiet (lensmannen), når det er tilgjenge for ein uavgrensa krins av personar, eller for folk som står i eit lag eller liknande samskipnad.

Slike dansar og samkomor må ikkje vara lenger enn til kl. 2 natt, minder politiet (lensmannen) gjev løyve til det. Politiet kann når som helst take att løyvet om å få halde fest.

23 janr.

For løyve som er nemnd i pkt. 1, kann politiet setje slike vilkår som det finn grunn til, eller som er fastsette i denne vedtekt. Avgift som vert betald etter fyresegnene i § 19 av lov om politiet frå 10 juni 1927, skal berre brukast til dekning av utgifter for politiopsyn, herunder den godtgjerdsløse som tilkjem lensmannen.

§ 11. Berre den som får løyve til det av politiet (lensmannen) kann halde offentlege fyrestellingar og framsyningar, gje konsertar, syne fram skodespel, gjera konster eller liknande, og fara rundt og spela.

Undantekne herifrå er konsertar, fyrestellingar og framsyningar av det slaget som er nemnde i § 1 i lov frå 22 mai 1875, og som vert haldne til oppbyggjelege eller velgjerande fyremål.

Løyvet kann berre gjevast til fast andsvarleg person, som gjev trygd for at dei avgifter som er fastsette i § 12, vert betalde.

Den som har fått løyve til å stige fram for ålmenta med noko, må rette seg etter dei fyresegner, som politiet (lensmannen) gjev for dei einskilde høve.

§ 12. Den som får løyve til å halde fyrestellingar eller framsyningar m. v. etter § 11 har på fyrehand å betale til politiet ei avgift til heradskassa for kvar samkoma, fyrestelling, framsyning, konsert o. s. fr. frå kr. 2,00 til kr. 10,00 etter nærmare fastsetjing av politiet (lensmannen).

For slike fyrestellingar og samkomor m. v. som er undantekne i pkt. 2 av § 11, kann politiet setje ned eller heilt ettergje avgifta.

§ 13. Ved alle framsyningar, tilstellingar og samkomor skal dei som er med, fara sømeleg fram. Fulle folk har ikkje rett til å vera til stades. Dei som har skipa til samkoma, skal vise slike bort, so snart dei vert merksame på deim.

§ 14. Politiet (lensmannen) har rett til utan avgift eller inngongspengar å vera til stades under slike framsyningar og samkomor som er nemnde i §§ 10 og 11.

§ 15. Ingen må med ståk, styr, usømeleg framferd eller på annan måte uroe offentlege møte, tenestor, fyredrag, fyrestellingar og framsyningar m. v.

T o b a k k.

§ 16. Det er ikkje lov å selja eller levere ut tobakk av noko slag til barn under 15 år, utan at barnet har med seg frå foreldra eller fyresette ei underskrivi fråsegn om kven som skal ha tobakken, og om kva slag og kor mykje tobakk, som skal kjøpast.

§ 17. Brot på denne vedtekt vert straffa etter § 339, 2 23 janr. i straffelova, om ikkje strengare straff kann koma istaden.

Denne vedtekta tek til å gjelde 1 — ein — månad etter at ho er stadfest.

Frå same tid sluttar den eldre politivedtekt for heradet å gjelde.

Skrivelse fra Justisdepartementet.

23 janr.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 16 januar 1925, jfr. lov nr. 1 av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, har Justisdepartementet stadfestet en av Grong herredstyre, Nord-Trøndelag fylke, i møte 22 desember 1934 vedtatt beslutning om ophevelse av §§ 6 og 7 i politivedtekten for herredet.

Skrivelse fra Justisdepartementet.

23 janr.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelig resolusjon av 16 januar 1925, jfr. lov nr. 1 av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, har Justisdepartementet stadfestet en av Hadsel herredstyre, Nordland fylke, i møte 6 desember 1934 vedtatt beslutning om et tillegg til § 6 i politivedtekten for Hadsel sålydende:

«Enhver som vil drive erhvervsmessig befording fra holdeplass på offentlig vei, må ha politiets tillatelse (bevilling).

For sådan bevilling betales en årlig avgift til herredskassen av kr. 15,00.

De nærmere regler og takster for drosjebilkjøring fastsettes av politiet.»

Skrivelse fra Justisdepartementet.

23 janr.

Ifølge bemyndigelse gitt ved kongelige resolusjoner av 16 januar 1925 og 19 august 1932, jfr. lov nr. 1 av 6 juni 1891 om politivedtekter for rikets herreder, lov av 22 mai 1875 angående adgangen til å gi dramatiske og andre offentlige forestillinger m. v. og lov nr. 3 av 17 juni 1932 om tillegg til politilovgivningen, har Justisdepartementet stadfestet en av Hasvik herredstyre, Finnmark fylke, i møter 26 august 1933, 11 juni og 16 november 1934 vedtatt beslutning om forandring av § 15 i politivedtekten for Hasvik, som herefter skal lyde således:

«Offentlige forestillinger og forevisninger må ikke holdes uten politiets tillatelse.

Det samme gjelder offentlig dans, karusell, skytebane, ringkastning m. v. som drives som næring.

Sammenkomst med dans eller annen sammenkomst av utelukkende eller overveiende selskapielig eller underholdende art må ikke holdes uten tillatelse av politiet, dersom det er

23 janr. adgang for en ubestemt krets av personer eller for medlemmene av forening eller lignende sammenslutning.

Politiet kan gi pålegg om at en forestilling, forevisning eller sammenkomst som nevnt skal slutte dersom det finner det påkrevet av hensyn til den offentlige ro og orden eller av andre grunner.

For forestillinger og forevisninger m. v. som omhandlet i denne paragrafs første og annet ledd skal der til herredskassen betales en avgift fra kr. 2,00 til kr. 50,00 for hver dag eller gang tillatelsen gjelder. Avgiften betales forskuddsvis. Avgiftens størrelse fastsettes av politiet. Formannskapet kan i særskilte tilfelle eftergi avgiften.»

25 janr.

Kongelig resolusjon.

- I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om helseråd m. v. av 16 mai 1860 med senere forandringer og i henhold til § 3 i lov av 8 mai 1900 om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sykdommer meddeles stadfestelse på vedtak av Ski herredstyre, Akershus fylke, i møter 6 august, 24 september og 26 november 1934 om nye almindelige helseforskrifter, forskrift om meldeplikt når tuberkuløs syk skifter bopel, og forskrifter til motarbeidelse av ondartede smittsomme sykdommers utbredelse, dog med enkelte endringer.
- II. De ved kongelige resolusjoner av 26 mars 1907, 7 juni 1918 og 8 august 1900 for Kråkstad herred stadfestede almindelige helseforskrifter, forskrift om meldeplikt når tuberkuløs syk skifter bopel, og forskrifter til motarbeidelse av ondartede smittsomme sykdommers utbredelse, opheves, forsåvidt angår Ski herred, fra den tid de nye forskrifter treer i kraft.

De stadfestede nye forskrifter skal ha følgende ordlyd:

Helseforskrifter for Ski herred.

Kap. I. Helsekretser.

§ 1. Herredet skal til enhver tid være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann, valgt blandt medlemmer av helserådet.

Tilsynsmennene har hver i sin krets å føre tilsyn med gjennomførelsen av herredets helseforskrifter. Tilsynsmennene velges i første møte av helserådet, efterat nytt herredstyre har begynt sin virksomhet, og fungerer for valgperioden.

Kap. II. Bygninger.

§ 2. Ved opførelse eller påbygning av bolig som er bestemt til varig opphold for mennesker, eller av uthus til så-

dan bolig, skal anmeldelse herom gjøres til vedkommende 25 janr. tilsynsmann. Denne sender meldingen videre til helserådets ordfører. Følgende regler må iakttas:

1. Ved nybygg skal der til hustomt velges et sted med lett adgang til vann og tilfredsstillende kloakkavløp.
2. Avstanden mellom våningshus og matbod på den ene side og privet, stall, fjøs, grisehus og hus for fjærkre på den annen side må ikke være mindre enn 10 meter.
3. Bebyggelsen skal ordnes således at der kan komme så meget sol til beboelsesrummene, som den plass man har til rådighet gir anledning til, og intet hus må settes slik at det tar bort sollyset fra annet beboelseshus.
4. Matjorden skal fjernes fra hustomten. Denne skal være tørr og ved tilstrekkelig avgrøftning og avledning beskyttes mot overvann og mot grunnvann til sådan dybde, som anlegg av tørr kjeller gjør nødvendig. På tun og gårds plass skal fordypninger utfylles, så at der ikke dannes vann- eller sølepytter.
5. Våningshus som er bestemt til varig opphold for mennesker skal oppføres på undermur av gråsten eller betong av minst 30 cm høide over jorden. Undermuren skal være tett, og hvor der ikke er kjeller skal den være forsynt med minst 2 trekkhull hvert minst 150 cm² stort. Trekkhullene må være dekket med smågitret rist. Over grunnmuren skal der legges isolasjonsbelegg. Hvor der ikke er kjeller, må der mellom gulvet i 1. etasje og jordoverflaten være minst 60 cm avstand.
6. Gulvet i nederste etasje skal være dobbelt og forsynt med tørr fyll mellom gulvene.
7. Ethvert beboelsesrum som ikke har skråtak skal være minst 2,50 m fra gulv til loft, med adgang til dispensasjon for småhus.
8. Når loftsrum innredes med skråtak og aktes benyttet til beboelse, skal den minste tillatte høide ved skråtakets laveste del være 1,25 m. Fra skråtakets høieste del skal der være minst 2,50 m til gulvet, med adgang til dispensasjon for småhus.
9. I ethvert beboelsesrum skal der være minst 1 vindu som kan åpnes. I eldre beboelsesrum som ikke har noe vindu som kan åpnes, skal minst et sådant anbringes innen 1 år, efterat disse forskrifter er stadfestet. Vindusflaten i et beboelsesrum må ikke være mindre enn 1/10 av gulyflaten. Hvor lysforholdene er særlig gunstige, kan helse-rådet tillate en mindre lysåpning, likesom det kan kreve en større lysåpning hvor forholdene er særlige ugunstige.

§ 3. Kokeovn må ikke anvendes i beboelsesrum eller kjøkken uten å være forsynt med tilstrekkelig virksom damp-

25 janr. hette eller annen betryggende ventilasjon så røk og damp kan undgås.

§ 4. Kjellere skal være tørre, rene og luftige.

Hvis der jevnlig samles vann i en kjeller, skal helserådet ha rett til å påby sådan drenering av grunnen at kjelleren kan holdes tørr.

Kjellere skal ha vindu eller annen åpning, som kan brukes til luftveksling.

For kjellerrum som benyttes til beboelse, handel eller verksted, skal følgende bestemmelser gjelde:

Høiden fra gulv til loft skal være minst 2,25 m. Overkanten av jorden på husets utside må intet steds stå mere enn $1\frac{1}{4}$ m høiere enn kjellerens gulv. Ytterflaten av veggene skal være skilt fra jorden ved en 60 cm bred luft- og lysgrav, som skal gå minst 20 cm dypere ned enn kjellergulvet og være godt drenert.

Grunnen under sådanne kjellerrum skal være drenert og fylt med minst 20 cm kultlag hvorav det øverste skikt pukkes. Gulvet skal være dobbelt. Det underste gulv skal være av vanntett materiell — asfalt, cement eller lignende, det øverste skal være minst 5 cm tykt, godt sammenpløiet tregulv. Rummet skal være forsynt med ovn og friskluftventilasjon efter helserådets nærmere anordning.

Innredes bryggerhus, stryke- eller rullerum i kjeller, må også der sørges for at rummene blir tilstrekkelige tørre, lyse og rummelige. Der må alltid sørges for her, som annetsteds hvor sådanne rum brukes, at fuktighet og damp blir avledet ved passende innredning: dampchette, ventilasjonsåpning eller lignende.

Det skal ha minst 1 vindu, som kan åpnes. Vindusflaten skal være minst $\frac{1}{10}$ av gulvflaten, og minst $\frac{2}{3}$ av lysåpningen skal være over jordoverflaten.

§ 5. Midlertidige losjibus for tilfeldige arbeidere eller anleggsarbeidere skal helserådet forby brukt, hvis de ikke tilfredsstiller de krav i sanitære henseende som helserådet anser nødvendige. Der skal ikke være større belegg på hvert rum enn at det blir 10 m³ på hver mann. Hver arbeider skal ha egen seng og vanlig utstyr. Der skal være vaskestell i fornødent antall, eget rum til tørk av klær. Rummene i disse losjibus skal daglig gjøres rene.

Arbeidsrum og verkstedlokaler er undergitt helserådets tilsyn og de bestemmelser dette måtte gi for å hindre sanitære misligheter i det enkelte tilfelle.

Helserådet kan fordre anbragt de ventilasjoner det finner nødvendig.

25 janr.

§ 6.

1. Til ethvert våningshus skal der innrettes et privet. Det må ligge minst 10 m fjernet fra eget eller andres våningshus og matbod og fra offentlig eller felles privat vei.
 2. Fra privetet må der ikke kunne skje tilsig hverken til noe av de nevnte steder eller opkomme, brønn, bekk eller andre steder, hvorfra tas drikkevann for mennesker eller husdyr eller vann til annet husbruk, og heller ikke vann som brukes i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.
 3. Ved bygninger og steder hvor der jevnlig samles mange mennesker f. eks. ved kommunelokale, kirke, bedehus, skoler, verksteder, ungdomslokaler eller andre forsamlingslokaler, skal det være priveter og urinsteder særskilt for hvert kjønn, og av sådan størrelse og innredning som helserådet for hvert tilfelle bestemmer.
 4. Priveter må holdes godt rene. Sæte og gulv skal vaskes minst 2 ganger om uken.
 5. Hvis privet opføres som særskilt hus, må dette være innrettet med fastmuret eller cementert berge, eller med tønne som lett kan tømmes. Tønne må stå på vanntett underlag. Ethvert W. C. skal være forsvarlig ventilert.
- Helserådet kan i hvert tilfelle anordne det nødvendige ved innredningen av nytt privet og påby mangler rettet ved eldre sådanne, når der oppstår ulemper gjennom stank, utettethet, opfylling eller andre misligheter, særlig under optredende ondartede epidemier. Binger skal tømmes minst 1 gang om året innen utgangen av mai, tønner før de blir $\frac{3}{4}$ fulle, og ellers når helserådet av sanitære grunner krever det. Binger og tønner skal jevnlig påfylles et strømiddel, eller desinfiseres med aske, kalk og lignende når helserådet finner det nødvendig. Utgiftene hermed påhviler eieren.

§ 7. I stedet for i egen privetbygning kan klosettrum innrettes inne i våningshus, såfremt følgende iakttas:

1. For klosetttinnretninger med flyttbare beholdere (ikke vannklosett): Klosettrumets gulv skal være cementert, asfaltert eller forsynt med annet lignende hårdt og vanntett beleg. Loftet og veggene skal være murpusset eller cementert. Rummet skal være forsynt med vindu som kan åpnes ut til fri luft, og med luftpipe som skal munne ut over våningshusets tak. Der må ikke være umiddelbar adgang til klosettrummet fra beboelsesrum, kjøkken, rum hvor matvarer oppbevares, eller fra innelukket entré, hvortil fører dør fra noen av disse rum.
2. Hvor vannklosett er tillatt: Gulv som under 1 anført, dog fordres ikke murpussete vegger. Veggene paneles.

25 janr.

Avløpet må ledes til en av helserådet godkjent kloakkledning.

3. I begge de under 1 og 2 anførte tilfelle må innredningsplan forelegges for og godkjennes av helserådet.
§ 8.

1. Anbringes urinsteder inne i våningshus eller i andre lokaler bestemt til opphold for mennesker, skal de innrettes som foran omhandlet for klosettrum.

Anbringes urinsteder annet steds, skal helserådets nærmere bestemmelser derom følges.

2. Urinsteder skal gis avløp til kloakk eller annet av helserådet godkjent sted. De skal holdes godt rene. Urinstedet og dets avløp skal alltid innrettes således, at det ikke blir tilsig derfra til våningshus, matbod, offentlig eller privat vei, eller til brønn, bekk eller andre steder hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

Kap. III. Helseskadelig bolig.

§ 9. Finner helserådet noe bebodd hus eller annet oppholdssted for mennesker å være skadelig for helsen på grunn av mangel på lys eller luft, ved fuktighet, urenslighet, overfylling av mennesker eller på annen måte, kan det forby at huset eller rummet brukes til mangelen er rettet.

Kap. IV. Offentlig renhold m. v.

§ 10. Gårdsrummet til ethvert beboelseshus skal alltid holdes rent og tørt, og ujevnheter i jordsmonnet må fjernes, så der ikke dannes sølepytter.

Helserådet kan bestemme at huseiere i tettere bebyggede strøk skal holde rent fortauet utenfor sine respektive eiendommer.

Også ellers må vedkommende sørge for at den grunn han råder over holdes fri for urenslighet eller stank, som volder sanitær ulempe.

§ 11. Transport av gjødsel og avfall på offentlig vei skal foregå på sådan måte at intet av betydning spilles. I tettere bebyggede strøk og på marker, som har helling til brønn, bekk eller annet sted, hvorfra drikkevann tas til mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, skal gjødningsstoffene enten hurtigst mulig nedmuldes eller tildekkes med jord. Privetgjødning må ikke opplegges eller spredes nærmere brønn, bekk eller annet sted, hvorfra tas vann til bruk som foran nevnt, enn 10 m og annen naturlig gjødsel ikke nærmere enn 5 m.

§ 12. Stall, fjøs, hønse- og grisehus, lokum, pissoar og lignende hus, likesom oplagssteder eller utkastelsessteder for gjødsel og avfall må være fjernet minst 10 m fra våningshus, matbod og allfarvei, eller være slik innrettet at stank, tilsig eller annen urenslighet derfra ikke forulemper mennesker eller dyr. De må ikke ha direkte tilsig til vanntak eller brønn og skal være fjernet minst 10 m fra disse. Gjødsel og avfall kan av helserådet tillates oplagt inntil 2,5 m fra nabotomt og allfarvei, men hvis de forvolder stank eller annen ulempe, skal de dekkles med jord eller lignende; utgiftene dermed påhviler eieren.

§ 13. Intet avfall av noe slags må kastes utenfor husene eller i åpne kloakker eller grøfter, men det må anbringes i dertil innrettede beholdere eller på søppelhauger som må ligge minst 10 m fra beboelseshus, drikkevanntak eller brønn, og ikke ha tilsig til disse. Spesielt innrettede beholdere for søppel etc. skal påbys brukt i tettere bebyggede deler av herredet. Disse avfallsdynger skal tildekkes med eller påfylles passende strøning. Utgiftene dermed påhviler eieren.

§ 14. Tømning av binger, gjødselhauger, søppelkasser, avfallsdynger og lignende skal skje minst hver vår og høst, og ellers så ofte at overfylling, stank og andre ulemper kan undgås. Transport av gjødsel utenfor gårdsbruk kan av helserådet påbys utført i lukkede beholdere. Disse siste kan av helserådet påbys bestrodd innvendig med torv, kalk og lignende. Helserådet kan fastsette bestemt tid for denne transport og tømning, likeledes kan det bestemme tiden for enhver transport av gjødsel og avfall fra omliggende utenbygds steder. I tilfelle av epidemier eller truende utbrudd av epidemier kan helserådet helt forby sådan avhentning, medmindre gjødselen eller avfallet er blitt desinfisert og bevidnelse herom foreligger fra helserådets ordfører på utførselstedet. Likeledes kan det ytterligere skjerpe disse bestemmelser om tømning og påstrøning ifall det finner det nødvendig efter herom fattet beslutning i henhold til sundhetslovens § 15.

§ 15. Selvdøde dyr eller dyr slaktet på grunn av sykdom må ikke kastes i elv, vannløp, eller innsjø, men må opbrennes hvis helserådet krever det, eller nedgraves tilstrekkelig dypt, minst 1 meter under jordoverflaten — på sted hvorfra der ikke er tilsig til vanntak. For dyr som har lidt av smittsom sykdom der er undergitt særlig offentlig forsorg, blir de regler å følge som er gitt herom i den til enhver tid gjeldende lovgivning.

§ 16. Hvor kloakk uten uforholdsmessige utgifter kan tilknyttes offentlig kloakk eller grøft, er eier av våningshus, når helserådet forlanger det, på egen bekostning forpliktet til

25 janr. å anlegge en sådan. Kloakken må være forsvarlig utført, ha innretning til å opta overvann og spillvann, ventileres og være frostfri, og må med letthet kunne holdes i orden og renses, så stank og annen ulempe til enhver tid kan undgås. Forårsaker utmunning av kloakk i åpne grøfter, rennesten eller annet sted på innmark stank eller ulemper, kan helserådet forby bruk av kloakken inntil manglene er avhjulpet. Kloakkavstikkere skal være av jernrør, glaserte lerrør eller cementrør.

Rensning av kloakker og kummer må skje til tider og på den måte at minst mulig ulempe derved oppstår. Rensning må skje så ofte at avløpet ikke stanser op eller stank oppstår til ulempe for omkringboende. Det optatte bunnfall må straks føres bort. Skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikker eller andre anlegg og bedrifter må kun ledes gjennom lukkede avløpsrenner eller på annen av helserådet godkjent måte. De må ikke ledes til offentlig eller privat kloakk direkte eller gjennom samleikum uten helserådets samtykke.

§ 17. Skyllvann og lignende må ikke ledes ut gjennom husvegg uten å føres videre gjennom rørledning til synkebrønn, kloakk eller grøft. Ledningen må ikke munne ut så nær beboelseshus at den forårsaker stank. Enhver vask skal være forsynt med vannlås.

Kap. V. Drikkevann.

§ 18. Brønn, bekk eller annet vann, hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrift, som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler, må ikke forurenses på noen måte. Til bruk som foran nevnt må ikke benyttes vann tatt fra sted, som ligger privet, urinsted eller gjødseloplager nærmere enn 10 m eller som har tilsig derfra. Det er forbudt å forurense jordsmonnet på og omkring disse steder, hvor drikkevann eller bruksvann hentes, og helserådet kan påby at sanitære ulemper snart blir fjernet. Til elv, bekk eller andre vanninntak ovenfor de steder, hvorfra tas vann til bruk som nevnt, må der ikke legges avløp for gjødsel eller lignende stoffer eller skadelige og illeluktende væsker fra fabrikker uten med helserådets samtykke og på vilkår som dette oppstiller.

§ 19. Brønner hvorfra mat- og drikkevann kjøres, bæres eller ledes, skal ha et ytre vanntett lag av 1,5 m's dybde og minst $\frac{1}{4}$ m's tykkelse når det er av cement, og minst $\frac{1}{2}$ m når det er av god lere, eller være anlagt etter en annen av helserådet godkjent anordning for å hindre tilløp av overvann eller annen forurensning. Jordsmonnet omkring skal i minst 1 m's avstand være fast og med god helling fra brønnen på alle kanter. Brønner skal være forsynt med en

minst 30 cm høi kant av lignende for vann ugjennemtregelig 25 janr. materiale, og de skal være dekket med låsbart lokk, der har helling som jordsmonnet omkring, og ventileres.

Cisterner for regnvann til bruk som foran nevnt skal beskyttes mot tilsig fra jordoverflaten i omkretsen; de skal være overbygget og forsynt med tilhengslet lokk.

§ 20. Brukes brønn eller vanntak av flere i fellesskap, skal der være heis eller vinde med fast, tett botte. Annet kjørel må ikke brukes i brønnen.

Eiere av leiegårder, arbeiderboliger, fabrikk eller forsamlingshus skal være pliktig til å sørge for tilstrekkelig og rent vann.

§ 21. Helserådet kan til enhver tid forby drikkevanntak benyttet hvis det finner vannet hygienisk utilrådelig til bruk.

Hvis tømning og rensning av brønn og vanntak blir nødvendig, må vedkommende eier rette sig efter de anordninger helserådet i så henseende til enhver tid måtte gi.

Det pålegges eiere av isdammer og andre istak, hvorfra is tas til husholdningen eller for omsetning, å rette sig efter de anordninger som helserådet i hvert enkelt tilfelle måtte gi for disse anlegg og deres drift for å hindre helseskadelige forurensninger av isen.

Kap. VI. *Bedrifter.*

§ 22. Ved anlegg av bedrift som kan volde sanitære ulemper skal planen for anlegget forelegges for og godkjennes av helserådet før driften påbegynnes. Enhver bedrift av denne art, også de som er i gang, skal være underkastet helserådets tilsyn.

Viser det sig at nogen bedrift blir drevet med større fare for den almindelige sundhetstilstand, enn nødvendig følger av dens eget vesen, skal vedkommende rette sig efter de pålegg som helserådet gir for å forebygge den sanitære fare.

§ 23. Enhver bedrift må ha tilstrekkelig med vinduer, så man i dagslyset uten vanskelighet kan se å arbeide. Arbeidsrommene skal være tilstrekkelig ventilert, så støv og uren luft trekkes ut. Oplag av kluter, ben, gjødningsstoffer og lignende må bare finnes der hvor helserådet tillater det.

Enhver bedrift som er av den art at helserådet finner det påkrevet, skal ha et godt opvarmet og ventilert spiserum.

Arbeidsrommene skal holdes rene. I spiserummet må bord og benker avtørres og gulvet vaskes med såpevann minst en gang daglig, vinduer og dører minst en gang ukentlig. Hovedrengjøring i spiserummet må foretas minst 4 ganger årlig.

25 janr I enhver bedrift skal det være lett adgang for arbeiderne til vaskevann, såpe og et tilstrekkelig antall rene håndklær, så de kan vaske sig før de spiser eller går hjem.

§ 24. Innredning av slakterier, pølsemakerier, bakerier, meierier, butikker, møller, melkeutsalg og andre rum for tilvirkning, opbevaring, behandling og forhandling av matvarer, skal være godkjent av helserådet som også i ethvert tilfelle skal gripe inn hvis mangler ved renholdet eller andre sanitære misligheter gjør det påkrevet. Enhver innehaver av sådan bedrift må erhverve helserådets godkjenning av samme så snart disse forskrifter er trådt i kraft.

Om ventilasjon m. v. i garasjer og reparasjonsverksteder for motorvogner er utferdiget særskilte forskrifter som gjelder for hele landet.

Kap. VII. *Nærings- og nydelsesmidler.*

§ 25.

1. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsskadelige nærings- eller nydelsesmidler, og heller ikke bruks- gjenstander som kan være skadelige for sundheten fordi de inneholder giftige bestanddeler.
2. Det er forbudt å selge nærings- eller nydelsesmidler, som er tilsatt noget stoff, som av helserådet anses skadelig for sundheten, eller som er skikket til å skjule at vedkommende vare er bedervet.
3. Inntil de pågjeldende mangler er rettet kan helserådet forby at der blir solgt nærings- eller nydelsesmidler, som kommer fra eller falholdes på steder hvor der ikke blir iaktatt den tilbørlige renslighet ved varens tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse.
4. Helserådet er i øiemed som nevnt i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de nødvendige prøver, som eierne dog kan kreve betalt efter almindelig pris, hvis det ikke viser sig nødvendig å skride enn overfor vedkommende vare.
5. Helserådet kan midlertidig forby salg og annen overdragelse av nærings- eller nydelsesmidler som er kommet fra eller selges fra steder, hvor der forekommer tilfelle eller finnes nogen basilleutskiller av farlig smittsom sykdom, som kan utbres med varene.
6. Hvor det er nødvendig kan helserådets ordfører skride inn på helserådets vegne, men han må snarest mulig forelegge saken for helserådet. Dette kan beslutte at varer som finnes skadelige skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

§ 26.

25 janr.

1. Alle som har med tilberedning og salg av nærings- og nydelsesmidler å gjøre skal iakttå omhyggelig renslighet med sin person og klær, og skal forbydes å delta deri når de lider av akutte eller kroniske hudsykdommer på hender eller armer eller av annen smittsom sykdom. For tuberkuløses vedkommende blir i ethvert tilfelle å handle efter § 10 i tuberkulose-loven av 8 mai 1900.
2. Kjøtt, blod, fett, innmat eller andre deler av selvdøde dyr må ikke selges eller anvendes ved tilvirkning til salg av pølser eller andre næringsmidler. Ved nødslaktning på grunn av sykdom må, forsåvidt offentlig kjøttkontroll ikke er innført, helserådet eller av dette bemyndiget dyrlæge avgjøre, om dyret eller deler derav skal anses som skadelig som menneskeføde og derfor ikke tillates omsatt.
3. Helserådet kan forby gatesalg av melk, fløte, kjøtt og kjøttvarer og andre næringsmidler.
4. Ethvert alvorlig sykdomstilfelle som mistenkes opstått ved nydelse av giftige, bedervede eller forfalskede nærings- eller nydelsesmidler eller benyttelse av gjenstander som inneholder giftige eller farlige bestanddeler, skal av den tilkalte læge øieblikkelig meldes til helserådets ordfører med angivelse av den antatte årsak og andre nødvendige opplysninger. Det samme gjelder sanitære misligheter, som antas å stå i forbindelse med eller kan gi anledning til å fremkalle sykdom.

Kap. VIII. *Brukte ting.*

§ 27. Gang-, sengeklær og andre gjenstander som har vært benyttet av personer som har lidt av smittsom sykdom, eller har henstått i rum hvor disse personer har opholdt sig, må ikke avhendes eller overlates andre til bruk, før de er rensset efter helserådets nærmere bestemmelse.

Rum hvor personer lidende av smittsom sykdom har opholdt sig, skal også renses efter helserådets anvisning.

Kap. IX. *Husdyrhold.*

§ 28. Husdyr, undtagen hund og katt, må ikke huses inne i beboelsesrum, eller i rum som benyttes som opbevaringssted for matvarer, og der må fra dyrenes opholdssted ikke kunne skje tilsig til noget sådant rum eller til brønn, bekk eller annet sted hvorfra tas drikkevann for mennesker eller dyr, eller tas vann til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nydelsesmidler.

Helserådet kan i tettere bebyggede strøk forby husdyr-

25 janr. hold, pelsdyrhold innbefattet, når det foranlediger sådanne sanitære ulemper, som vedkommende ikke kan eller vil avhjelpe.

§ 29.

Kap. X. *Fjøsstell.*

1. Fjøs skal være lyse. De skal holdes rene og godt luftet. — Storrengjøring minst en gang om året. Vasking av gulv, vegger, tak og alt inventar med grønnsåpe og varmt vann eller kalkes, og utluftning med gjennemtrenk i flere dager.
2. Kuene skal holdes rene. Binger for kalv skal ofte tømmes og kalkes. Foringskrybber skal vaskes og spyles hver dag.
3. I ethvert fjøs skal der være vaskevannsfat, såpe og rent håndklær.
4. Den som melker skal være iført rent armforklær og skal før melkingen såpevaske sine hender. Er juret eller kuas bakpart tilsølt, må de tilsølte partier grundig vaskes og derpå tørres av fullstendig med ren tørr klut. Under melkingen må ombæring av stråfor, utmåking av gjødsel eller annen virksomhet som frembringer støv eller stank i fjøset, ikke finne sted.
5. Melken må straks bringes ut av fjøset til rum, hvor melken ikke kan trekke til sig dårlig luft eller på annen måte forurenses. Hunder og katter må holdes borte fra melkekjøreler. Melken hensettes på et rent og kjølig sted. Såfremt melken siles på gården, må silingen foregå i særskilte rum utenfor fjøset. Silen må være i god stand og alltid holdes ren og være nyvasket for hver siling. Siling av melk gjennom klut er forbudt.
6. Hvis melken er bestemt til salg, må aftenmelk og morgenmelk ikke blandes sammen uten å være helt avkjølet i forveien. Melken må hensettes i vannavkjølingsrum.
7. Melkespann skal være ordentlig fortinnet, rustfrie og rene og forsynt med tettsluttende lokk uten klut. Det må ikke benyttes til transport av andre varer enn melk, og må ikke stå henslengt ved veikanten, men skal snarest mulig hentes hjem og vaskes og lufttørres som i punkt 8 beskrevet.
8. Ved rengjøring av melkespann brukes stiv børste og vannet tilsettes kalk eller soda.
9. Kjøretøi eller annet befordringsmiddel, som brukes til melketransport, skal holdes forsvarlig rene og må ikke brukes til transport av gjødsel, avfall og lignende. Det er forbudt å sitte på melkespannene uten at de er dekket med ren presenning.

10. Melk må ikke opbevares i beboelsesrum. Kan dette ikke 25 janr. undgås, må de kar hvor den opbevares være tildekket. Under ingen omstendighet må dog melk opbevares i soverum eller rum hvor syke opholder sig.
11. Det er forbudt å føre i handelen melk fra kuer som har kalvet for mindre enn 4 døgn siden, eller som lider av tuberkulose, miltbrann, jurbetendelse, septikæmi, langvarige diaréer, blodforgiftning eller andre av feber ledsagede sykdommer, eller melk fra kuer der behandles med lægemidler som kan gå over i melken, eller fra sted hvor personalet lider av smittsom sykdom; for tuberkulose personers vedkommende med den begrensning som følger av bestemmelsen i § 10 i tuberkuloseloven av 8 mai 1900. Vedkommende fjøseier eller forhandler av melk er pliktig til, hvis helserådet krever det, å tilveiebringe sundhetsattest fra autorisert dyrlæge for fjøsats besetning når mistanke om misligheter er opstått. Tillatelse til fornyet leveranse eller salg av melk er avhengig av fornyet attest fra dyrlæge.
12. Ved sykdom blandt besetningen eller mistanke om smittsom sykdom i husstand skal alt salg av melk stanses og forholdet meldes til nærmestboende helserådsmedlem, som nærmere skal undersøke saken og gjøre innberetning herom til helserådets ordfører.
13. Melk og fløte, så vel til salg som til husbruk, må særlig behandles med ytterste renslighet. Er den bestemt for salg, skal den aldri opbevares i rum som vanlig benyttes til daglig opphold for mennesker og heller ikke i soverum. Alle fat og kjørler må holdes omhyggelig rene. I melk og fløte bestemt for salg må der ikke blandes is. Det er forbudt å drikke av melkespann eller disses lokk. Alle regler som gjelder forhandlere av melk og melkeprodukter, gjelder også enhver i herredet bosatt leverandør av disse næringsmidler, så vel til utsalg som til private.

§ 30. Kap. XI. *Forskrifter for butikker.*

1. Enhver butikk skal holdes ren og godt utluftet. Utenfor inngangsdøren skal der være anbragt fotskraper. Bord og disk hvorfra nærings- og nydelsesmidler selges, skal være belagt med plate av polert eller slepen sten eller annet ugjennemtregelig stoff, og være forsynt med gitter eller rekke mot publikum, som ikke må sitte på eller henge over disken. Gulv, disker og vekter skal daglig gjøres rene, vinduer og dører hver uke, og butikk

25 janr.

- og lager skal hovedrengjøres minst en gang hvert halv-år. Helserådet kan treffe nærmere bestemmelse herom. Tørr feining er forbudt.
2. Butikker hvor matvarer tilberedes, opbevares eller selges, må ikke brukes som soverum eller kjøkken. Disse butikker skal være forsynt med rent vaskestell, såpe og rene håndklær, og de personer som håndterer varene, skal jevnlig vaske sine hender.
 3. Matvarer skal beskyttes mot støv og annen urenhet så vel i butikkene som i tilberednings- og lagerrummene. Varene må ikke anbringes på gulvet (og være til hinder for rengjøringen), men anbringes i vel renholdte, tildekkede kar, skuffer, skap med dører, hyller med forheng eller lignende. Vekt og måleredskaper skal være rene når de brukes. Det er selgeren forbudt å pakke inn matvarer i aviser eller urent papir. Betjeningen skal iaktta renslighet ved innpakningen og må f. eks. ikke blåse i posene eller væte fingrene i munnen. Ved ombringelse av matvarer skal de beskyttes mot regn, støv og all annen forurensning.
 4. Tobakksrøking er forbudt i butikker hvor der selges matvarer.
 5. Kundene må ikke berøre andre matvarer, enn dem de kjøper, prøver som det er smakt på skal tilintetgjøres, og de gjenstander som er brukt dertil, som kopp, skje, eller lignende skal rengjøres eller kokes.
 6. I enhver butikk skal et eksemplar av disse bestemmelser være opslått.

§ 31. Kap. XII. *Meierier og melkeutsalg.*

1. Meierier, ysterier og melkeutsalg som herefter åpnes, og åpnes på nytt efter å ha vært nedlagt, skal anmeldes for og godkjennes av helserådet.
2. Helserådet kan påby at salg av melk og fløte skal foregå fra eget rum (utsalg). Alle som handler med melk skal ha denne opbevart i særskilte rene og luftige rum.
3. I utsalgs- og opbevaringsrummet skal gulv, vegger og tak være slik, at de uten vanskelighet kan holdes rene. Utsalgsrummet skal ha egen inngang fra gaten og må ikke ved dør eller andre åpninger stå i forbindelse med soverum. I utsalgsrummet må ikke opbevares andre varer, som kan forurense melken og fløten eller gi den usmak.
4. De rum hvor melk og melkeprodukter omsettes og bearbeides, skal være lyse og godt ventilert. Disker og

gulv må vaskes omhyggelig hver dag, vinduer og dører 25 janr. minst hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Gulvet må aldri feies tørt.

5. Spyttning og tobakksrøkning er forbudt. I et hvert melke-utsalg skal der finnes vann og vask samt såpe og håndklær.

§ 32.

1. Betjeningen skal under arbeide være iført helt hvitt forklær. Kvinnene skal også ha hvitt hodetøi som dekker håret.
2. Melk må bare opbevares i rene, lukkede kar, og utmåling eller overhelling fra spann til spann på torv, gate, i portrum eller gårdsplass er forbudt.
3. Målekarrene må alltid være rene. Det er strengt forbudt å drikke av målekarrene eller spannets lokk. Fortinningen i melkespannene må alltid være hel.
4. Eldre melkeutsalg skal innen 1 år efter at disse forskrifter er stadfestet være bragt i overensstemmelse med disse forskrifter i den utstrekning helserådet forlanger.
5. Ved salg av iskrem og kunstig fløte kan helserådet gi nærmere hygieniske regler.
6. Melk og melkeprodukter må ikke opbevares sammen med annen vare som kan gi dem usmak, forurensning eller bederve dem.
7. For meierier og ysterier, hvortil er knyttet utsalg for melk og melkeprodukter, gjelder også hvad der er anført i forskriftenes § 30 (butikk).
8. I ethvert meieri, ysteri og melkeutsalg skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

Kap. XIII. *Bakerier.*

§ 33. Bakerier eller rum som står i åpen forbindelse hermed må ikke benyttes som sovested. Gulv, vegger og tak skal være i slik stand at de lett kan vaskes. Hver dag efter endt arbeide skal gulvene vaskes omhyggelig. Vinduer og dører skal vaskes hver uke, vegger og tak minst hvert fjerdingår. Under rengjøringen må bakverk omhyggelig tildekkes eller fjernes.

§ 34. Bakeribedriften uvedkommende gjenstander, som kan bidra til å samle støv eller forårsake stank i arbeidsrummene eller hindre disses rengjøring, må ikke finnes i bakeriet eller de rum som står i åpen forbindelse med dette. Heller ikke må matrester, gafler, kniver, skjeer og matspann eller lignende opbevares i arbeidsrummene, like så lidt gangklær. Kull og annet brensel må ikke ligge løst utover gulvene, og aske og annet avfall må hver dag fjernes fra bakeriet.

25 janr. § 35.

1. Trau, bord, hyller, plater, fjeler o.s.v. må daglig gjøres rene. De må ikke brukes til å sitte på.
2. Smør, melk o.s.v. må opbevares i rene, tildekkede kar. De stoffer som benyttes til strykning av bakverk må bare tillages for dagens behov. Strykevisker må være rene for hvert stoff, og må hver dag rengjøres i kokende vann. Utøi og rotter og mus skal, så langt råd er, holdes borte.
3. Melsekker skal avbørstes omhyggelig før de bringes inn i bakeriet og innholdet tømmes i baketrauets.
4. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likeså å henlegge tobakk, pipe og fyrstikker. Spyting er forbudt.
5. Under sitt arbeide må bakeren være iført egen, ren, hvit drakt, som ikke brukes utenfor bakeriet, og som vaskes minst 2 ganger ukentlig.
6. I bakeriet skal det være vaskevannsstell, såpe og rene håndklær.
7. Bakerne må rense sine negler og vaske omhyggelig underarmer og hender umiddelbart før og etter deig- og brødlagningen. Likeledes vaskes hendene etter bruk av klosettet.
8. Det er forbudt å beskjeftige personer i bakeriet som har sår, byller eller utslett på hender eller armer.
9. Ombæring og utbringelse av brød og annet bakverk skal skje i rene kurver og kasser som er lukket eller forsynt med overbygning eller tett fastbundet ren presenning.
10. Bakerier skal ikke benyttes til klæsvask.
11. I ethvert bakeri skal et eksemplar av disse forskrifter være opslått.

Kap. XIV. *Slakterier, pølsemakerier, kjøtt- og fiskeutsalg.*

§ 36. Helserådet kan påby at handel med kjøtt, flesk og fisk skal foregå fra eget rum, likeså kan det forby anlegg og drift av slakteri på steder, hvor sanitære hensyn er til hinder.

1. Kjøttbutikker skal være lyse, luftige og rene. Butikkene bør helst ligge til solsiden. Vender vinduene mot solen, må de i sommertiden være forsynt med markiser. Gulvet skal være belagt med fliser eller annet dermed jevngodt materiell, og vegger og tak av materiell som er lett å holde rent. Disken skal ha plate av marmor, glass, sten eller annet av helserådet godkjent materiell. Kjøttkrokene skal være galvanisert eller av annet materiell som ikke ruster. Vegger og tak skal i sin helhet rengjøres

minst hvert fjerdingår, vinduer og dører minst en gang ukentlig. Gulv, disker og vekter skal vaskes minst en gang daglig. Tørrfeing er forbudt. Hvor kjøtt kommer i berøring med vegger og stolper, må disse vaskes hver dag.

2. Fiskebutikker. Ved nyinnredning av butikker, hvor fisk skal forhandles, kan helserådet bestemme at gulvet skal være belagt med fliser eller annet dermed jevngodt materiell.

Disken skal være belagt med plate av marmor, glass, sten, kunststen eller annet materiale som helserådet godkjenner. Tak og vegger skal være av et sådant materiell at de lett kan holdes rene.

Er der fiskekummer, skal de være løse, av marmor, cement, sten, glass eller annet materiale som helserådet godkjenner, og således forarbeidet at de lett lar sig tømme og rengjøre.

Fisk må ikke hensettes slik at den kan forurenses.

Saltning eller lagring av fisk må bare foregå på steder og på den måte som helserådet tillater. Avfallet må snarest mulig bringes bort, og sted, redskaper og kasser rengjøres.

I slakterier og pølsemakerier skal det være vanntett, cementert gulv med avløp til kloakk forsynt med vannlås eller annet tilfredsstillende avløp. Der må iakttas stor renslighet med de i disse lokaler stående maskiner, slakteredskaper m. v. Ethvert slakteri og pølsemakeri skal så vidt mulig være forsynt med vannledning og spyleslange.

Slakteri og pølsemakeri må ikke stå i åpen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stall.

§ 37. De i slakteri og pølsemakeri beskjeftigede personer skal under sitt arbeide være iført helt og rent antrekk, som må skiftes minst 2 ganger ukentlig. Det er forbudt i slakterier og pølsemakerier å beskjeftige personer som har sår, bylder eller utslett på hender eller armer.

Dyrenes innvoller må uttas og fjernes snarest mulig etter avlivningen. Ved slaktningen må den størst mulige renslighet iakttas. Vegger og tak må vaskes minst hvert fjerdingår, vinduer og dører hver uke, gulv, disker, hyller og vekter hver dag.

Avfall av enhver art skal så hurtig som mulig fjernes, og likeså litt som maver, tarmer, blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennomtrekk.

Rengjøring av maver og tarmer tillates ikke i rum hvor kjøtt opbevares.

25 janr. § 38. Til konservering av kjøtt, flesk og derav tilberedte varer må kun brukes koksalt, sukker, saltpeter, eddik, eddiksyre og alkohol, hvorhos de kan røkes med trerøkning og behandles på overflaten med tre-eddik (røksyre).

Pølseskinns tillates farvet på overflaten med farvestoffer som ikke er giftige, og som ikke farver pølsens innhold. Undtatt herfra er farvestoffer mot hvis anvendelse der blir nedlagt forbud av helserådet.

§ 39. Under salg og behandling av kjøttvarer efter vei må den største renslighet iakttas. Slaktet skal alltid være innhyllt i rent dekke og ikke være anbragt sammen med andre varer eller gjenstander, som kan forurense det eller gi det mislig utseende, lukt eller smak.

Opdeling av slakt i vogn skal utføres på ren huggestabbe eller ren fjel som medføres særskilt til dette bruk. Alle redskaper som benyttes under opdelingen skal være rengjort før de brukes. Selgeren skal under salget være iført rent forklæ og rene armbeskyttere. Han skal påse at publikum ikke berører varene.

Transport av kjøtt skal foregå i rene, helst lukkede vogner eller i rene kasser, trau eller kurver og være innhyllt i rent dekke. Det er ikke tillatt å sitte på varene under transporten.

Ovenstående regler skal være opslått på et iøinefallende sted i alle slakterier, pølsemakerier, kjøtt- og fiskeutsalg.

Kap. XV. Møller.

§ 40. Møller skal nedstøves minst 4 ganger årlig, og gulvet feies 2 ganger ukentlig.

I møllekammeret og andre til møllen hørende rum som tjener til opphold for de møllesøkende eller møllens arbeidere, skal gulvene feies fuktige hver dag, og gulv, benker og stoler må vaskes minst en gang i uken, vinduer, dører og veggene i mannshøide vaskes minst en gang hvert fjerdingår.

Finner helserådet det nødvendig, kan det påby at disse rum skal være forsynt med tilstrekkelig antall spyttebakker. Det kan også fastsette hvilken form og størrelse de skal ha. Spytebakkene, hvis bunn skal dekkles med fuktig sagmugg, torv eller lignende, skal rengjøres hver dag og deres innhold opbrennes eller behandles på annen av helserådet godkjent måte.

Kap. XVI. Barberstuer.

§ 41.

1. Barberstuer med tilstøtende rum skal alltid holdes rene og godt utluftet.

2. Finner helserådet det nødvendig, kan det påby at det i 25 janr. lokalet skal finnes tilstrekkelig antall spyttebakker, som skal rengjøres hver aften. Denne rengjøring må ikke foretas av personer under 18 år. Spyttebakkenes form og størrelse kan fastsettes av helserådet.
3. Hovedrengjøring av barberstuen med tilstøtende rum skal foregå minst 2 ganger om året. Gulvet skal vaskes minst en gang daglig. Bord, hyller og lignende skal hver dag avtørres med en fuktig klut. Alt avfall (hår m. m.) skal hver aften fjernes. Avfallet skal feies sammen etter hver håarklippning.
4. Barbererne skal iaktta omhyggelig personlig renslighet og vaske hendene før behandlingen av hver kunde. Under arbeidet skal de være iført ren, hvit jakke eller frakk, som skal skiftes minst 2 ganger ukentlig. Det er forbudt i barberstuer å beskjeftige personer som har sår, bylder eller utslett på hender eller armer.
5. Klippemaskiner, sakser, kniver, koster, børster og kammer skal rengjøres hver gang de brukes — enten ved kokning eller vask i 5 % karbolvann (lysoformopløsning) eller et annet av helserådet godkjent desinfeksjonsmiddel. Alunsten skal avskylles hver gang før og etter bruk.
6. Etter betjening av kunder lidende av utslett eller håravfall må de benyttede redskaper kokes i minst 10 minutter, eller desinfiseres på annen betryggende måte etter helserådets nærmere bestemmelse, før de benyttes til andre.
7. Bruk av maskinbørster og pudderkvaster er forbudt.
8. Ved barbering skal der for hver kunde benyttes renvasket og rullet serviett og ren bedekning over nakkeputen. Ved hver håarklippning benyttes en halsstrimmel av silkepapir eller vatt, som bare tillates benyttet en gang. Kappen skal vaskes minst 2 ganger ukentlig.
9. Barberkopp skal renses i kokende varmt vann mellom hver barbering. Til innsåpning som skal foregå med hånden hvis ikke kunden medbringer kost, skal kun benyttes såpeopløsning eller såpepulver. Når ny forretning opprettes eller eldre forretning flyttes, skal dette anmeldes til helserådet.
10. Et eksemplar av disse regler skal finnes opslått på et iøinefallende sted i enhver barberstue.

Kap. XVII. *Bevertninger.*

§ 42. Bevertningslokalet og alle til bedriften benyttede værelser samt kjøkkener må være sådan beliggende, at de får

25 janr. tilstrekkelig lys. Den effektive vindusflate skal utgjøre minst en tiendedel av gulvflaten, og minst ett vindu skal kunne åpnes. Rummene skal kunne opvarmes og utluftes tilstrekkelig. Gulv, vegger, vinduer og tak må være i sådan stand at de lett kan holdes rene. Lokalene samt ganger og trapper skal holdes kunstig oplyst når de ikke er oplyst av dagslyset.

§ 43. Alle til bedriften benyttede værelser skal daglig utluftes godt; hver dag skal gulvene og vinduspostene vaskes, og støv tørres av møbler med fuktig klut. Umalte bord, kjøkkenbenker, fjeler m. v. skal hver dag renskures. Minst 4 ganger om året skal alle møbler vaskes med varmt vann og såpe, eller gjøres grundig rene på annen av helserådets ordfører godkjent måte. Vegger og tak skal 2 ganger årlig enten males, hvittes eller vaskes. Tilsølte deler av veggene skal straks rengjøres. Vinduene skal vaskes og pusses så ofte det trenges, iallfall minst en gang månedlig. Ganger og trapper skal holdes rene, de skal vaskes minst 3 ganger i uken. Ved inngangsdøren skal anbringes fotskraper eller dørmatte som rengjøres hver dag. Tørr feiing og tørr avstøvning er forbudt.

§ 44. I alle rum som benyttes av gjestene kan helserådet påby at der skal finnes det nødvendige antall spyttebakker av en av helserådet godkjent størrelse og form. Spyttebakkene skal daglig rengjøres og innholdet opbrennes eller behandles på annen av helserådet godkjent måte. De må alltid være påfylt sagmugg, torv eller lignende og må være plassert på et lett fjonefallende sted. Spyting på gulv, ganger og trapper er forbudt.

§ 45. Brukt servise skal rengjøres ordentlig før det anbringes sammen med det rene. Urent servise må ikke tilbys nogen gjest. Sprukne emaljekar må ikke benyttes. Kobberkar skal være vel fortinnet og kopper eller glass med skår eller sprekker må ikke anvendes. Serviset må vaskes omhyggelig i varmt vann, tilsatt tilstrekkelig såpe eller annet passende vaskemiddel. Derefter skal de skylles i hett vann og tilsist kokes. Brukes ikke godkjent opvaskmaskin, (godkjent av helserådet) må serviset kokes i et passende kar, helst forsynt med løs kurv. Tørring med håndklæ eller klut må så vidt mulig undgås. For finere glassvarers vedkommende kan helserådet fritta for påbudet om kokning. (Jfr. kongelig resolusjon 2 februar 1934 om vask av servise med påbud om opplag av plakat. Skyller skal daglig fjernes fra lokalet.

§ 46. Opbevaringssteder for matvarer skal være tørre og må kunne utluftes til fri luft. De skal gjøres grundig rene minst en gang månedlig, isskap (-kasser) dog minst en gang om uken. Melk, fløte og andre matvarer skal opbevares på

sådan måte at de er beskyttet mot støv og annen forurensning, ikke får usmak av andre varer og heller ikke er tilgjengelig for fluer eller andre dyr. Opbevaringssted for matvarer må ikke benyttes som soverum. 25 janr.

§ 47. Betjeningen skal være iført ren og ordentlig drakt. Matvarer må ikke håndteres med urene hender. Der skal alltid finnes rent vaskevann, såpe og håndklær til bruk for betjeningen, og verten må påse at dette benyttes etter behov. Personer med smittsom, stinkende eller væskende sykdom må ikke tillates å tilberede eller servere mat eller drikke for gjester.

§ 48. Det er forbudt å drikke av vannbeholderens øse. Vann skal serveres i glass eller kopp som etterpå rengjøres som under § 45 angitt. Matgryten må ikke benyttes til klæsvask, der heller ikke må foregå i herberger eller bevertningers kjøkkener. Trekk på møblene skal være av stoff som er lett å holde rent og lett å desinfisere.

§ 49. Privetavlukkene seter og gulv skal hver dag rengjøres. Hvor det anvendes privetbeholdere, skal daglig påføres strømidler. Tømming av beholdere skal skje før de blir trekvart fulle. Også hvor der finnes binger skal strømidler anvendes, og tømming foretas 4 ganger årlig eller oftere om nødvendig for å undgå overfylling. På privetene skal finnes papir. Priveter som ikke får direkte lys utenfra, skal opplyses kunstig. Priveter og pissoarer skal legges således og holdes i sådan stand, at stank derfra ikke trenger inn i værelser, kjøkken eller opbevaringssteder for matvarer og heller ikke generer noen nabo. Helserådet kan gi ytterligere forskrifter for tømming og renhold, når det finner det påkrevet.

§ 50. Bestemmelsene i dette kapitel gjelder også forsamlingslokale for såvidt der foregår servering.

Kap. XVIII. *Herberger.*

§ 51. De bestemmelser som ovenfor gjelder for bevertningssteder, skal også gjelde for herberger.

Hver dag skal senger som benyttes bli oppredd, dyner og puter opristes og stå opslått 3 timer til utluftning. Utenpå overbredslet skal der være et varetrekk (tett lerretspose) som kan vaskes. Underlaget skal dekkes med et laken. For hver ny losjerende skal der skiftes rent varetrekk, laken og putevar, og for samme losjerende skal de skiftes rene minst en gang hver fjortende dag. Tilsølte sengklær, laken eller putevar skal straks ombyttes med rene. Helserådets ordfører skal etter samråd med politiet gi bestemmelse om hvor ofte og hvorledes desinfeksjon eller rensning skal foretas med sengklær som ikke kan vaskes; dette skal skje minst 4 ganger årlig.

25 janr. § 52. I hvert soveværelse skal der finnes vaskestell, rent vann, såpe og håndklær og være lett adgang til rent drikkevann. Hvis der er flere losjerende på samme værelse, skal hver av dem ha særskilt håndklær, drikkeglass og såpestykke som skiftes nytt for hver losjerende. Drikkeglass og vaskevannsfat skal rengjøres hver dag. Det er forbudt å ha kam og hårbørste på soveværelsene til bruk for losjerende.

I hvert soveværelse tillates kun så mange å sove at der faller minst 12 kubikkmeter luft på hver person, to barn under 10 år gjelder i så henseende for én person. Dersom verten kommer til kunnskap om, at han har hatt personer, som lider av eller mistenkes for å lide av smittsom sykdom, i losji eller kost, har han øieblikkelig å melde dette til helserådets ordfører og etterkomme de pålegg som denne gir ham.

I hvert værelse kan helserådets ordfører forlange et eksemplar av disse forskrifter opslått med angivelse av hvor mange som har lov til å bo på værelset.

Kap. XIX. *Om tjenerhold.*

§ 53. Tjenere skal skaffes tilstrekkelig ventilerte, tette og varme rum, særskilt for mannlige og kvinnelige tjenere.

Kap. XX. *Andre sanitære forhold.*

§ 54. Ved offentlige vannposter, skoler, kirker, fabrikker og alle offentlige forsamlingslokaler er det forbudt å bruke felles drikkekar. Drikkevannsinnetningen på disse steder må være godkjent av helserådet. Det er likeledes forbudt på skoler å bruke felles skrivematerialer, såsom pinner, blyanter, grifler og lignende. Hver elev skal ha sitt skrivemateriale i eget futeral, merket med elevens navn. Futeralet med innhold må ikke brukes senere av en annen før det er tilbørlig desinfisert.

§ 55. Huseiere er like overfor helserådet ansvarlige for at fraflyttede rum rengjøres ordentlig før nye leieboere flytter inn.

§ 56. Bøker fra offentlig boksamling må ikke utlånes til personer lidende av smittsom sykdom, eller til personer som tilhører husstand innen hvilken der er smittsom sykdom.

Hvis en person som har til låns bøker fra offentlig boksamling, blir angrepet av smittsom sykdom, eller sådan bryter ut i den husstand han hører til, skal bøkene før de utlånes til andre desinfiseres.

Alle bøker i offentlig boksamling skal en gang årlig ettersees av den som forestår boksamlingen sammen med vedkommende helsekrets' tilsynsmann. Særlig skitne og utbrukte bøker skal da kasseres.

§ 57. Intet skolelokale eller annet forsamlingslokale må 25 janr. tas i bruk før det er godkjent av helserådet. For skoler og forsamlingslokaler er utferdiget særskilte forskrifter som gjelder for hele landet.

§ 58. Lik må ikke henligge så lenge at det ved stank eller forråtnelse volder ulempe i sanitær henseende.

Kap. XXI. *Forholdsregler mot tuberkulose og epidemiske sykdommer.*

§ 59. Når en tuberkuløs syk forandrer bopel, skal melding derom skje til helserådets ordfører. Meldeplikten påligger så vel den syke selv som den husvert hvorfra og den husvert hvortil vedkommende flytter.

§ 60. Ved bortsettelse av personer skal det skaffes attest for, at så vel den utsatte som forpleieren og dennes husstand ikke lider av akutt smittsom sykdom. Det er forbudt kvinner som lider av venerisk sykdom å ta tjeneste som amme eller barnepike.

§ 61. Ved optreden av sykdomstilfelle, som det kan være grunn til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet:

1. skal den husbond eller husfar som har å gjøre anmeldelse derom overensstemmende med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860, tillike straks dra omsorg for betryggende avsondring.
2. Noget personlig samkvem må ikke finne sted mellom den syke og den som pleier ham (henne) på den ene side, og husets øvrige beboere på den annen side.
3. Avsondringen må omfatte ikke alene den syke selv, men også den eller dem som pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander som de benytter, eller som den syke har benyttet de nærmeste dager forut for sykdommens utbrudd. Fødevarer må ikke opbevares i de rum hvor den syke opholder sig.
4. Inntil læge har kommet til stede og har meddelt nærmere forskrifter, må alt samkvem mellom det sted hvor sykdommen er optrådt og andre steder ophøre. Navnlig må personer som hører til samme husstand som den syke ikke ha noget samkvem med andre, og ikke på nogen måte delta i møter eller sammenkomster.
5. Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til den bolig hvor den syke ligger. Sammenkomster i selskapelig eller annet øiemed må ikke avholdes i det smittede hus eller på dets gårdsplass.
6. Når læge er kommet til stede, skal han foreløbig treffe de anordninger og forføyninger med hensyn til avson-

25 janr. dringen av den syke, hans husfeller og omgivelser, og med hensyn til rensning av sykeværelset og de under sykdommen benyttede gjenstander som sykdommens beskaffenhet krever, og med hensyn til andre sanitære forhold når dette finnes påkrevet. Det må overlates til lægens skjønn å meddele forskriftene i skriftlig form. De må i ethvert fall nøie etterkommes og er gjeldende inntil de tilbakekalles av lægen selv eller opheves av helserådet eller dets ordfører.

7. Forsåvidt der leveres melk eller andre fødemidler til salg fra det sted hvor sykdommen er optrådt, må dette opphøre inntil tillatelse er meddelt av den tilkalte læge.

8. Barn fra den husstand hvor sykdommen er optrådt, må ikke søke skole før tillatelse er meddelt av den tilkalte læge. Forsåvidt sykdommen optrer i lærerens husstand, og han bor i det samme hus hvor skolen holdes, må denne lukkes inntil lægen har avgitt nærmere bestemmelse.

9. Så snart meddelelse om det inntrufne sykdomstilfelle og de i anledning av samme trufne forføininger er innløpet til helserådets ordfører, har denne å treffe de videre forføininger, som efter tilfellets beskaffenhet er nødvendige.

§ 62. Skolebarn som antas å lide av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom eller øiensykdom, skal sendes hjem av læreren, som må gi deres foreldre eller foresatte skriftlig beskjed om at barnet ikke kan komme på skolen igjen, før det er rent og smittefritt. På samme måte skal skolebarn, som læreren antar lider av annen smittsom sykdom, bli sendt hjem med skriftlig opfordring om at læge må bli rådspurt.

§ 63. Rum hvor personer med smittsom sykdom har oppholdt sig, skal renses efter anvisning av helserådets ordfører.

Utflytning av huset eller enkelte leiligheter kan påbys hvor farlig smittsom sykdom har optrådt for at huset eller leiligheten kan bli betryggende desinfisert.

Med hensyn til basilleutskillere forholdes efter helserådets bestemmelse for hvert enkelt tilfelle.

Angående forholdsregler mot dem som utskiller tyfus eller paratyfusbasiller henvises til de derom ved kongelig resolusjon for det hele land utferdigede forskrifter (kongelig resolusjon 20 oktober 1933).

§ 64. Lik av personer som er død av smittsom sykdom utenfor herredet, må ikke bringes inn i herredet uten helserådets tillatelse, og kun under iakttagelse av de forsiktighetsregler som dette måtte bestemme.

Kap. XXII. *Almindelige bestemmelser om tilsynet m. v.* 25 janr.

§ 65. Helserådets ordfører, som sammen med de øvrige medlemmer har øvertilsynet med sundhetsforholdene, kan alltid treffe avgjørelser på helserådets vegne, når hurtig inn- gripen er nødvendig; men saken skal snarest forelegges helse- rådet. Helserådet bestemmer hvad der forstås ved «tettere bebyggede strøk».

§ 66. Undlater nogen innen den frist som settes av helse- rådet eller dets ordfører på dettes vegne, å utføre noget som påhviler ham efter disse forskrifter eller helserådets lovlig fattede beslutninger, skal helserådet la både dette og hvad det ellers finner nødvendig for å hindre at forsømmelsen vol- der ulempe eller skade i sanitær henseende, utføre på ved- kommendes bekostning.

§ 67. Hus- og grunneiere er personlig ansvarlige for at alle de plikter oppfylles som disse helseforskrifter pålegger dem, og skal ikke kunde undskylde sig med forsømmelse fra sine folks eller leieres side. Er eieren ikke bosatt i herredet, må han for helserådet opgi en her bosatt person, som på hans vegne skal sørge for at disse plikter oppfylles. For- sømmes disse, blir dog ansvaret hvilende på eieren, med min- dre helserådet har gått inn på at ansvaret skal bæres av stedfortrederen og denne har erklært sig villig. Denne inn- rømmelse kan dog tas tilbake.

§ 68. Så vel politiet som helserådets medlemmer skal straks melde til helserådets ordfører når de opdager at helse- forskriftene ikke følges, eller når andre sanitære misligheter kommer til deres kunnskap, og helserådsordføreren plikter å sørge for at enhver anmeldelse om overtredelse av helse- forskriftene blir fremmet.

§ 69. Et tilstrekkelig antall av disse forskrifter trykkes for herredets regning til utdeling, likeså i plakats form til opplag hvert av kapitlene 11, 12, 13, 14, 16 og i tilfelle 18.

§ 70. Overtredelser av disse forskrifter straffes efter den til enhver tid gjeldende lov. Under særgene forhold kan helse- rådet innrømme avvikelser fra disse forskrifter.

Disse forskrifter trer i kraft 3 måneder efterat de er stad- festet.

Kongelig resolusjon.

25 janr.

- I. I henhold til § 11, jfr. § 4, i lov om helseråd m. v. av 16 mai 1860 med senere forandringer og § 3 i lov om særegne foranstaltninger mot tuberkuløse sykdommer gis stad- festing på vedtak av Nøtterøy og Tjøme herred- styre, Vestfold fylke, i møter henholdsvis 9 februar 1933 og 22 november 1934, samt 24 november 1934, om nye

- 25 janr. almindelige helseforskrifter og epidemiforskrifter for herredene samt forskrift om meldeplikt når tuberkuløs syk flytter, dog med en enkelt forandring.
- II. De almindelige helseforskrifter for Nøtterøy herred som er stadfestet ved kongelige resolusjoner av 7 oktober 1913 og 19 januar 1923, og epidemiforskrifter for Nøtterøy og Tjøme herreder stadfestet ved kongelig resolusjon av 17 september 1900 samt tuberkuloseforskrift for Tjøme stadfestet ved kongelig resolusjon av 29 august 1904 opheves fra den tid de nye forskrifter trer i kraft.

De nye forskrifter skal efter stadfestelsen ha følgende ordlyd:

Helseforskrifter for Nøtterøy og Tjøme herreder.

Om tilsynet.

1. Herredet skal være delt i helsekretser med hver sin tilsynsmann, valgt blandt medlemmene av helserådet. Tilsynsmennene har hver i sin krets en særlig plikt til å føre tilsyn med gjennomførelsen av herredets almindelige helseforskrifter, og å påse at de forskrifter som gjelder eller for hvert tilfelle fastsettes ved optreden av epidemiske sykdommer blir overholdt.

Om boligforhold.

2. Om nyopførelser, hovedreparasjoner eller flytning av bygninger, herunder også uthusbygninger, skal helserådet gjennom tilsynsmannen på vedkommende sted på forhånd underrettes, i den del av kommunen hvor bygningsloven ikke er gjort gjeldende.

3. Husdyr undtagen hund og katt må ikke huses i eller under våningshus eller i rum, som har tak eller vegg felles med beboelseshus eller opbevaringssted for matvarer.

4. Bebyggelsen skal ordnes således, at der kan komme så meget sol til beboelsesrummene som den til rådighet stående plass gir anledning til, og intet hus må bygges slik at det borttar sollyset fra våningshuset.

5. Byggegrunn må befries for matjorden og dreneres slik at den blir tørr, med fritt avløp for overflatevann.

6. Ethvert våningshus skal ha grunnmur av betong eller natursten av minst 30 cm høide over jordsmonnet; den må være betryggende isolert, så ikke fuktighet fra grunnen kan trenge op i bygningen. Der skal være et isolert mellemlag mellom grunnmur og nederste del av bygningen. Hvor der ikke er kjeller skal der, medmindre gulvet er betryggende isolert mot fuktighet fra grunnen, være minst 60 cm.s avstand

mellem gulv og underliggende jordsmon; grunnmuren må da 25 janr. være forsynt med trekkhull av minst 10×15 cm tverrsnitt på minst 2 sider, trekkhullene må være dekket med smågitret rist. Enhver kjeller under gulv skal være forsynt med minst ett vindu, hvorigjennem der kan luftes; kjeller må være frostfri.

7. Gulvene skal gjøres tette og i første etasje være dobbelte, og gulvfill må være ren og tørr; fyll fra gamle bygninger eller fyll av bare torvmuld tillates ikke brukt. Impregneret papp kan brukes til pakning. Himlingen skal i øverste etasje være dobbelt.

8. Almindelig beboelsesrum må ikke innredes med mindre høide under taket enn 2,50 m. I rum som innredes med skråtak og skal benyttes til opphold for mennesker, må høiden under taket ingensteds være mindre enn 1,50 m; hvor rummet er høiest, må høiden under taket være minst 2,50 m, den siste bestemmelse gjelder dog ikke alkover. Hvis gulvflaten i rum som benyttes som opphold for mennesker ikke er minst 6 kvm., må rummet stå i åpen forbindelse med tilstøtende rum. Ved nyinnredning i eldre bygninger kan høiden under taket med helserådets samtykke nedsettes til 2,2 m.

9. Ethvert beboelsesrum skal ha vindu ut mot uoverdekket plass; lysåpningen skal være minst $1/10$, i alkover $1/12$ av rummets gulvflate. Hvor lysforholdene er særlig gunstige kan dog en mindre lysåpning med helserådets samtykke tillates, likesom en større lysåpning kan kreves hvor lysforholdene er særlig ugunstige. Vindusflaten må i almindelige beboelsesrum (ikke alkover) aldri utgjøre mindre enn 1 kvm. samlet for hvert rum. Minst et vindu må kunne åpnes.

10. Kokeovn må ikke brukes i beboelsesrum eller kjøkken uten å være forsynt med tilstrekkelig virksom damphette eller annen betryggende ventilasjon, så røk og damp undgås.

11. I nye murhus må puss og innredningsarbeider ikke påbegynnes før der er gått minst 6 uker etterat bygningen er bragt under tak.

12. Kjellere skal være tørre, rene og luftige. Hvis der jevnlig skjer ansamling av vann i en kjeller, skal helserådet ha rett til å påby sådan drenering av grunnen, at kjelleren kan holdes tørr. Kjellere skal ha vindu eller annen åpning som kan brukes til luftveksling. Kjellerrum må bare med helserådets tillatelse anvendes til beboelse. Benyttes kjellerrum til beboelse, handel eller verksted, skal følgende bestemmelser gjelde: Vindu må ikke vende ut mot innelukket gårdsrum og der må i minst 10 meters avstand ikke være bebyggelse utenfor vinduet. Rummenes og vindusflatens størrelse og innredning skal være den samme som er bestemt for almindelige beboelsesrum. Den over jordoverflatens nivå liggende del av

25 janr. lysåpningen skal utgjøre minst $\frac{2}{3}$ av den samlede vindusflate. Gulvet må dekkes av asfalt, cement eller lignende vanntett materiale, og ovenpå samme legges tregulv uten fyll. Der må dreneres og isoleres tilstrekkelig, så at grunnfuktigheten ikke stiger op i gulv eller vegger. Gulvet må ligge minst 0,5 m over høieste grunnvannstand. Utenfor disse beboelsesrum og utenfor de øvrige rum, der ved dør eller åpning står i umiddelbar forbindelse med disse, skal der anlegges en luft- og lysgrav, der er minst 60 cm bred. Lysgraven skal gå minst 20 cm under gulvets nivå og være tilstrekkelig drenert, så opsamlet vann sikkert og lett kan finne avløp. I rum som støter umiddelbart op mot disse beboelsesrum må der ikke opbevares illeluktende saker. For øvrig må byggherren iaktta alle de forskrifter, helserådet for hvert tilfelle måtte gi med hensyn til rummenes ventilasjon eller øvrige sanitære innredning.

13. Innredes bryggerhus, stryke- eller rullerum i kjeller, må der også her sørges for at rummene efter omstendighetene blir tilstrekkelig tørre, lyse og rummelige. Der må alltid sørges for her som annetsteds, hvor sådanne rum brukes, at fuktighet og damp blir avledet ved passende innredning, damplette, ventillasjonsåpning eller lignende.

14. Midlertidige losjibus for tilfeldige arbeidere eller anleggsarbeidere kan helserådet forby brukt, hvis de ikke tilfredsstiller de krav i sanitær henseende, som helserådet anser nødvendig. Der skal ikke være større belegg på hvert rum enn at der blir 12 kub.m. på hver mann. Hver arbeider skal ha egen seng og vanlig utstyr. Der skal være vaskestell i fornødent antall, eget rum til tork av klær. Rummene i disse losjibus skal daglig gjøres rene.

Intet skolelokale eller annet forsamlingslokale må tas i bruk før det er godkjent av helserådet.

Finner helserådet noget bebodd rum å være skadelig for helsen på grunn av fuktighet, urenslighet, overfylling av mennesker, manglende tilgang på lys, for liten luftveksel og lignende, kan helserådet pålegge vedkommende å rette manglene innen en gitt frist, og forby bruken av rummet inntil dette er skjedd.

Sundhetsskadelig bedrift.

15. Akter noen å sette igang bedrift som ved forurensning av omgivelsene eller luften eller ved utbredelse av stank eller på annen måte vil kunne bli til skade for arbeidernes eller omboendes helse, skal planen på forhånd forelegges helserådet, som kan forlange de påpekte misligheter fjernet. Bedrifter av ovennevnte slags, som er i virksomhet, er underkastet helse-

rådets tilsyn, og vedkommende er pliktig til å rette sig efter 25 janr. de bestemmelser, som helserådet måtte gi for å avhjelpe disse mangler.

Om utvendige rum, avfall, gjødsel, kloakker og veihold.

16. Hver bebodd leilighet skal ha adgang til privet; der skal være minst ett for hver 2 leiligheter. For større bygninger som leiegårder, fabrikker, arbeiderboliger, kirker osv., hvor mange folk bor eller ferdes, skal det være privet og pissoir i den utstrekning, som helserådet til enhver tid finner påkrevet. Privet må ikke innredes i våningshus uten efter helserådets spesielle tillatelse, og dets innredning må i hvert tilfelle godkjennes av dette. I tettere bebyggede strøk skal rum for binger eller beholdere holdes lukket med tettsluttende lem, og de skal ha en trekkpipe, som er minst 24 cm × 24 cm i tverrsnitt, og som føres helt op i høide med taket.

17. Utenfor gårdsbruk må privet være innrettet med tett kasse eller tønne, som lett kan tømmes, eller der må innredes tett bing. Kassen eller tønne må stå på vanntett underlag. Helserådet kan i ethvert tilfelle anordne det nødvendige ved innredningen av nytt privet eller påby mangler rettet ved eldre sådanne, når der opstår ulemper ved stank, utetthet, opfylling eller andre misligheter, særlig under optredende epidemier. Helserådet kan i alle tilfelle påby strøning med torv, jord, aske, kalk og lignende, hvis det finner det nødvendig. Utgiftene hermed påhviler eieren.

På steder hvor bygningsloven er gjort gjeldende blir innredning av privet fastsatt efter de i denne lov gjeldende regler.

18. Stall, fjøs, hønse- og grisehus, privet, pissoir og lignende hus, oplagssted for gjødsel og sted hvor avfall henlegges, skal ligge minst 10 meter fra våningshus, matbod, alfarvei, og være slik innrettet at det ikke ved stank eller på annen måte forulemper eller er til skade for mennesker eller dyr. Slike hus og steder må også ligge minst 10 meter fra brønn eller annet vanntak og må ikke ha tilsig dit.

19. Innredning av vannklosett må for hvert tilfelle godkjennes av helserådet, som kan forlange sig forelagt plan med riss over det påtenkte anlegg. Helserådet kan ta de forbehold som det finner nødvendig i hvert enkelt tilfelle.

20. Hvor de sanitære ulemper ved å holde husdyr eller fjærkre i tettere bebyggede strøk blir for store, kan dette helt forbys av helserådet.

21. Spesielt innrettede beholdere for søppel etc. kan påbys bruk i tettere bebyggede deler av herredet.

25 janr. 22. Selvdøde dyr eller dyr slaktet på grunn av sykdom må ikke kastes i elv, vannløp eller i sjøen, men må opbrennes, hvis helserådet krever det, eller graves ned tilstrekkelig dypt på sted hvorfra der ikke er tilsig til vanntak.

For dyr som har lidt av smittsom sykdom, som er undergitt særlig offentlig forsorg, blir de regler å følge som er gitt herom i den til enhver tid gjeldende lovgivning.

23. Tømning av binger, gjødselhauger, søppelkasser, avfallsdynger og lignende skal skje så ofte, at overfylling, stank eller andre ulemper undgås. Utenfor gårdsbruk må all transport skje i lukkede og tette beholdere. Helserådet kan påby, at beholderne innvendig bestrøes med torv, kalk eller lignende. Helserådet kan fastsette bestemt tid for denne transport og tømning; likeledes kan det bestemme tiden for enhver transport av gjødsel og avfall fra omliggende utenbygds steder. Transport av gjødsel og avfall på offentlig vei skal foregå på en sådan måte, at ikke noget spilles. I tilfelle epidemier eller truende utbrudd av sådanne kan helserådet helt forby en sådan avhenting, medmindre gjødselen eller avfallet er blitt desinfisert og bevidnelse derom foreligger fra helserådets ordfører på utførselsstedet. Likeledes kan det ytterligere skjerpe disse bestemmelser om tømning og påstrøing, ifall det finner det nødvendig efter herom fattet beslutning i henhold til sundhetslovens § 15.

24. Hvor kloakk inntil en avstand av 32 m kan tilknyttes offentlig kloakk eller grøft, er eiere av våningshus, når helse-rådet forlanger det, på egen bekostning forpliktet til å anlegge en sådan på egen grunn. Eiere av våningshus er også ellers pliktig til å anlegge kloakk på den måte som helse-rådet foreskriver, når det efter helserådets skjønn av sanitære grunner anses påkrevet og kan gjøres uten uforholdsmessige omkostninger for eieren. Kloakken må være forsvarlig utført, ha innredning til å opta overvann og spillvann, være frostfri og må med letthet kunne holdes i orden og renses, så stank og annen ulempe til enhver tid undgås. Forårsaker utmun-ning av kloakk i åpne grøfter, rennestener eller annet sted stank eller ulemper, eller er den hygienisk utilrådelig, kan helserådet påby rette vedkommende å forandre forholdet og i tilfelle forby bruk av kloakken, inntil manglene er avhjulpet. Rensning av kloakker og kummer må skje så ofte, at avløpet ikke stanser op, eller stank oppstår til ulempe for omkringboende. Rensning må skje til tider og på den måte, at minst mulig ulempe derved oppstår. Det optatte bunnfall må straks føres bort. Hvor sådan kloakk ikke er anlagt, skal takvannet avledes i renner til nær-meste grøft. Åpent tilsig til naboens grunn er forbudt. Skade-lige eller illeluktende væsker fra fabrikker eller andre anlegg

og bedrifter må bare ledes gjennom lukkede avløpsrenner eller på annen av helserådet godkjent måte; de må ikke ledes til offentlig eller privat kloakk direkte eller gjennom samleikum uten helserådets samtykke.

Om drikkevann og brønner.

25. Brønner til mat- og drikkevann skal være stensatt og ha et ytre lag av inntil 1 ½ meters dypde og av minst ¼ m tykkelse av stampet lere eller av cement, eller være anlagt på annen av helserådet godkjent måte for å hindre tilløp av overvann og annen forurensning. De skal være forsynt med en minst 20 cm høi kant av lignende for vann ugjennemtregelig materiale, og de skal være dekket med lokk, som har helling mot jordsmonnet omkring. De her omhandlede brønner må ikke ligge i gjødslet mark og ikke kompost- eller gjødselbinger eller avfallsdynger nærmere enn 10 meter og heller ikke slik at der blir tilsig fra disse steder.

26. Eier av leiegård, arbeiderbolig, fabrikk eller forsamlingshus skal være pliktig å sørge for tilstrekkelig og rent vann.

27. Helserådet kan til enhver tid forby drikkevanntak benyttet, hvis det finner vannet hygienisk utilrådelig.

28. Hvis tømning og rensning av brønn og vannatak blir nødvendig, må vedkommende eier rette sig efter de pålegg som helserådet i så henseende til enhver tid måtte gi.

29. Ingen forurensning må finne sted av brønn, bekk, elv eller annet vann, hvorfra der tas drikkevann for mennesker eller dyr, vann til annet husbruk eller til bruk i bedrift som omsetter eller tilbereder nærings- eller nytelsesmidler. Helserådet kan forby forurensning av jordsmonnet i nærheten av vannatak og påby sanitære ulemper fjernet. Til elv eller bekk ovenfor de steder, hvor drikke- eller bruksvann hentes, må der ikke legges avløp for gjødsel eller lignende stoff, eller for skadelige eller illeluktende væsker fra fabrikker, uten med helserådets samtykke og på de vilkår, som dette oppstiller.

30. Det pålegges eier av isdammer og andre istak, hvorfra is tas til husholdning eller for omsetning, å rette sig efter de pålegg som helserådet i hvert enkelt tilfelle måtte gi for disse anlegg og deres drift for å hindre helseskadelig forurensning av isen.

Om gårdsrum.

31. I tettere bebyggede strøk og ellers hvor helserådet finner det påkrevet skal gårdsrummet til hvert beboelseshus holdes rent og tørt; ujevnheter i jordsmonnet må fjernes, så der ikke dannes sølepytter.

25 janr.

Om næringsmidler.

32. Butikk eller rum hvor der tilberedes, opbevares eller selges næringsmidler eller nytelsesmidler må innrettes slik, at rummet overalt kan bli gjort rent og utluftet tilstrekkelig. Gulv, ganger og trapper skal daglig vaskes. Disk og bord skal daglig vaskes, og hyller og reoler rengjøres minst en gang månedlig. Vekt- og målredskaper som benyttes ved handel med melk og andre matvarer skal være rene, når de brukes. Det er forbudt å støve og feie tørt. Rummet må ikke benyttes som beboelses- eller soverum og være tilstrekkelig adskilt fra og ikke stå i umiddelbar forbindelse med privet, stall eller lignende rum. I hvert rum skal der være opslått plakat med forbud mot spytning på gulvet; disse plakater fåes utlevert gratis av helserådet. Der skal være lett adgang til rent vaskevann, såpe og rene håndklær til betjeningen. Parafinlamper må ikke stelles eller fylles i rummet. Alt som ikke hører bedriften til skal holdes vekk. Bord og disk hvorfra nærings- og nytelsesmidler forhandles, skal være belagt med plate av polert eller slepen sten eller annet ugjennemtregelig stoff. Nærings- og nytelsesmidler må holdes adskilt fra andre varer og gjenstander slik at de ikke forurenses eller får usmak. Underlaget for og innpakningen av varer må alltid være rent; brukt papir eller avis forbys brukt til innpakning. Nærings- og nytelsesmidler skal være beskyttet mot insekter, rotter og mus ved flueskap, fluenett, rottesikre beholdere eller rum eller på annen av helserådet godkjent måte. Kjøpere må ikke ta på varene, før de er kjøpt. Prøver som der er blitt smakt på skal tilintetgjøres, og gjenstander som er brukt hertil, såsom kopp, kniv eller lignende, skal straks gjøres rene. Maskiner, redskaper, kar, fater og lignende som brukes til tilvirkning, opbevaring eller forsendelse av nærings- og nytelsesmidler, skal alltid holdes rene. De kan forbys brukt, hvis de ikke er i sådan stand, at de tilfredsstillende kan gjøres rene, eller er slik innrettet, at de ikke helt kan sikre varen mot forurensning. Alle som har med nærings- og nytelsesmidler til salg å gjøre skal iaktta omhyggelig renslighet med sin person og sine klær. Varer av denne art må ikke ombringes eller forsendes uten å være tilstrekkelig beskyttet mot forurensning. Foran inngangsdøren skal der være fotskraper.

33. Melk og fløte så vel til salg som til husbruk må særlig behandles med ytterste renslighet. Er de bestemt for salg, skal de aldri opbevares i rum, som vanlig brukes til daglig opphold for mennesker, og heller ikke i soverum. Alle fat og kjøreler må holdes omhyggelig rene. I melk og fløte, bestemt for salg, må der ikke blandes is. Det er forbudt å drikke av melkespannene eller disses løkk. Alle regler som gjelder for-

handlere av melk og melkeprodukter, gjelder også enhver i 25 janr. herredet bosatt leverandør av disse næringsmidler, så vel til utsalg som til private. Det er forbudt å føre i handel melk som er melket fra kuer like før kalvingen eller inntil 5 dager efter denne, såfremt melken ikke kan holdes adskilt fra den øvrige melk og selges under betegnelsen «råmelk». Videre er det forbudt å selge melk fra kuer som lider av tuberkulose, miltbrann, jurbetendelse, septicæmi, langvarige diaréer eller andre av feber ledsagede sykdommer, eller melk fra kuer som behandles med lægemidler som kan gå over i melken, eller fra sted hvor personalet lider av smittsom sykdom; for tuberkuløse personers vedkommende med den begrensning som følger av bestemmelsen i § 10 i tuberkuloseloven av 8 mai 1900. Vedkommende fjøseier eller forhandler av melk er pliktig til, hvis helserådet krever det å tilveiebringe sundhetsattest fra autorisert dyrlæge for fjøsets besetning, når mistanke om misligheter er opstått. Tillatelse til fornyet leveranse eller salg av melk er avhengig av fornyet attest fra dyrlæge.

Fjøs, hvorfra det leveres melk til salg, skal være lyse og rene og være vel utluftet. Storrengjøring skal foretas minst én gang om året; vaskning av gulv, vegger, tak og alt inventar med grønnsåpe og varmt vann; derefter gjennomluftning flere dager i trekk. Kuene skal holdes rene. Største renslighet må iakttas med melkekar og melkingen. I ethvert fjøs skal det være vaskevann, vaskefat og såpe og rent håndklæ. Den som melker skal være iført rent armforklæ, og skal før melkingen såpevaske sine hender. Kuenes jur og spener skal vaskes og tørres godt med en ren hvit klut, som for hver ku renses og skylles forsvarlig. Melken skal snarest mulig bringes ut av fjøset. Under melkingen må ombæring av stråfôr, utmåking av gjødsel eller annen virksomhet som frembringer støv eller stank i fjøset, ikke finne sted.

34. Innredning av slakterier, pøsemakerier, bakerier, meierier og lignende steder for tilvirkning, opbevaring, behandling og salg av matvarer skal være godkjent av helserådet, som også i ethvert tilfelle kan gripe inn, hvis mangler ved renholdet eller andre sanitære misligheter gjør det påkrevet.

Før bakerier skal følgende bestemmelser gjelde:

Uvedkommende gjenstander som kan gi anledning til støv eller stank eller hindre rengjøring, må ikke finnes i bakerier eller i rum som står i åpen forbindelse med disse. Bakerier og de rum som står i åpen forbindelse med disse skal alltid holdes omhyggelig rene. Vegger og tak skal vaskes minst hvert fjerdingår, vinduer og dører hver uke. Under rengjøring må bakverk ikke opbevares i bakeriet. Bakertrau og bord, sur-

25 janr. kasser og andre til bakning benyttede gjenstander som hyller, plater, fjeler m. m. må alltid holdes omhyggelig rene og være lett flyttbare. Smør, melk og andre stoffer som benyttes til fremstilling av bakverk, må opbevares i rene, tildekkede kar. De stoffer som benyttes til strykning av bakverk, må tillages for dagens behov. Strykevisker må ikke benyttes til forskjellige stoffer uten å rengjøres, før de brukes til nytt slags stoff. De må gjøres rene hver dag i kokende vann. Melsekker skal børstes av og renses omhyggelig for smuss, før innholdet tømmes i bakertrauet. Kull og annet brenne må ikke legges løst utover gulvene. Aske og annet avfall må hver dag fjernes fra bakeriet. Bruk av tobakk i hvilken som helst form er forbudt, likeså henleggelse av pipe, tobakk og fyrstikker på sådanne steder at bakervarene kan forurennes. Bakerne skal under sitt arbeide være iført en hel og ren drakt av hvit lerret, som ikke må benyttes utenfor bakeriet og som må renvaskes minst en gang ukentlig. I bakeriet skal der være innlagt vann og vask og finnes såpe og rene håndklær. Bakerne må rense sine negler og vaske omhyggelig underarmer og hender umiddelbart før arbeidet begynner. Likeledes må hendene vaskes etter bruk av klosett. Baker som har sår, bylder eller utslett på hender eller armer tillates ikke å arbeide i bakeriet. Alt bakverk skal behandles renslig og ved ombringen til utsalg eller kunder føres i tildekkede kurver og vogner, som daglig må efterses og renses. Ved salg, transport og utlevering skal alt brød være innpakket i rent papir.

Før slakterier og pølsemakerier gjelder følgende forskrifter:

Dyrenes innvoller må uttas og fjernes snarest mulig etter avlivningen. Ved slaktning må den størst mulige renslighet iakttas. Gulv, vegger, hyller, disker og tak må alltid holdes omhyggelig rene; vegger og tak må vaskes minst hvert fjerdingår, vinduer og dører hver uke. Avfall av enhver art skal så hurtig som mulig fjernes og like så litt som maver, tarmer, blod, lemmer eller huder forbli natten over i slakteriboden. I denne skal under kjøttets stivning være god gjennomtrekk. Rengjøring av maver og tarmer tillates ikke i rum hvor kjøtt opbevares. I slakterier og pølsemakerier skal det være vanntett, cementert gulv med avløp til kloakk forsynt med vannlås eller med annet tilfredsstillende avløp. Der må iakttas streng renslighet med de i disse lokaler stående maskiner, slakteredskaper m. m. Ethvert slakteri og pølsemakeri skal så vidt mulig være forsynt med vannledning og spyleslange. Slakteri og pølsemakeri må ikke stå i åpen forbindelse med gjødselbinge, grisehus eller stall. De i slakteri og pølsemakeri beskjeftigede personer skal under sitt arbeide være iført helt og rent antrekk. Til konservering av kjøtt, flesk og derav tilberedte varer må kun

brukes koksalt, sukker, salpeter, eddik, eddiksyre og alkohol, 25 janr. dessuten kan de røkes med trerøkning og behandles på overflaten med treddik (røksyre). Pølseskinn tillates farvet på overflaten med farvestoffer som ikke er giftige, og som ikke farver pølsens innhold. Undtatt herfra er farvestoffer som er forbudt av helserådet.

35. Til bruk for mennesker må der ikke falbys, selges eller på annen måte overdras bedervede eller sundhetsskadelige nærings- eller nytelsesmidler og heller ikke bruksgjenstander, som kan være skadelige for sundheten fordi de inneholder giftige bestanddeler.

Det er forbudt å selge nærings- eller nytelsesmidler, som er tilsatt noget stoff som av helserådet anses skadelig for sundheten eller som er skikket til å skjule, at vedkommende vare er bedervet.

Inntil de pågjeldende mangler er rettet kan helserådet forby, at der blir solgt nærings- og nytelsesmidler, som kommer fra eller falbys på steder, hvor der ikke blir iakttatt den tilbørlige renslighet ved varenes tilvirkning, behandling, opbevaring eller forsendelse.

Helserådet er i øiemed som nevnt i denne paragraf berettiget til å fordre utlevert de fornødne prøver, som eieren dog kan kreve betalt efter almindelig pris, hvis det ikke viser sig nødvendig å skride inn overfor vedkommende vare. Helserådet kan midlertidig forby salg og annen overdragelse av nærings- og nytelsesmidler, som er kommet fra eller selges fra steder, hvor det forekommer tilfelle, derunder innbefattet nogen bassillebærer, av farlig smittsom sykdom, som kan utbres med varene.

Helserådet kan beslutte, at varer som finnes skadelige skal tilintetgjøres eller på annen måte uskadeliggjøres på vedkommende selgers bekostning.

36. Alt vann som brukes i bedriftene til renhold eller under tilvirkning av nærings- og nytelsesmidler bestemt for salg, må bare tas fra vannløp, opkomme eller annet vanntak, som ikke forurenses ved avfall fra mennesker, husdyr eller ved sundhetsskadelige tilsig. Vannet må føres dit hvor det brukes på sådan måte at det ikke forurenses. Is som brukes ved tilvirkning eller konservering av disse matvarer, må tilfredsstille samme krav til renhet og renselig behandling, som foran er nevnt for vannets vedkommende.

37. Helserådet kan forby gatesalg av melk, fløte, kjøtt og kjøttvarer og bakverk.

38. Så lenge kjøttkontroll ikke er innført i herredet, må kjøtt og flek av selvdøde dyr eller dyr som er slaktet på grunn av sykdom, ikke selges uten attest fra dyrlæge om at det er brukbart til føde for mennesker.

25 janr.

Om bevertninger.

39. Bevertningslokaler og alle til bedriften benyttede værelser samt kjøkkener skal ligge slik til at de får tilstrekkelig lys. Vindusflaten skal være minst $\frac{1}{10}$ av gulvflaten.

Rummene må kunne opvarmes og utluftes tilstrekkelig. Gulv, vegger, vinduer og tak må være i sådan stand at de kan holdes rene.

Lokalene og ganger og trapper skal holdes kunstig oplyst, når de ikke er oplyst av dagslyset.

Opbevaringsstedene for matvarer skal være tørre og må kunne utluftes til fri luft.

40. Alle værelser som brukes til bedriften skal daglig utluftes godt; hver dag skal gulvene og vinduspostene vaskes og støv tørres av møblene med fuktig klut.

Umalte bord, kjøkkenbenker, fjeler m. v. skal hver dag renskures.

Minst 4 ganger om året skal alle møbler vaskes med varmt vann og såpe eller gjøres grundig rene på annen av helserådet godkjent måte. Vegger og tak skal to ganger årlig enten males, hvittes eller vaskes. Tilsølte deler av veggen skal straks rengjøres. Vinduene skal vaskes og pusses så ofte som det trenges, minst 1 gang månedlig. Ganger og trapper skal holdes rene; de skal vaskes minst 2 ganger i uken. Opbevaringsstedene for matvarer skal gjøres grundig rene minst 2 ganger om året, issskap (kasser) dog minst 1 gang om uken.

Tørrfeining og tørr avstøvning er forbudt.

41. I alle rum som benyttes til gjestene skal der finnes det nødvendige antall spyttebakker, som daglig skal rengjøres, og alltid må være påfylt sagmugg, torv eller lignende og være plassert på et lett iøinefallende sted. Spyting på gulv, ganger og trapper er forbudt.

42. Brukt servise skal rengjøres ordentlig før det bringes sammen med det rene. Urent servise må ikke tilbys nogen gjest. Sprukne emaljekar må ikke benyttes; kobberkarene skal være godt fortrinnet.

Om opvask av servise (kopper og annet spisestell) i herberger, losjihus, pensjonater, hoteller, bevertningssteder og forsamlingslokaler hvor det foregår servering er det utferdiget almindelige forskrifter for hele landet (jfr. kgl. res. 2 februar og rundskr. 27 mars 1934). Den der påbudte plakat skal være ophengt i ethvert kjøkken eller opvaskrum for slike lokaler.

Skyller skal daglig fjernes fra lokalene.

Det er forbudt å ha felles drikkekar ved vannbeholdere i lokalene, og de her brukte enkeltkar må rengjøres som ovenfor angitt hver gang de er brukt.

43. Melk, fiøte og andre matvarer skal opbevares på sådan 25 janr. måte at de er beskyttet mot støv og annen forurensning, ikke får usmak av andre varer og heller ikke er tilgjengelige for fluer eller andre dyr. Opbevaringsstedene for matvarer må ikke benyttes som soverum.

Betjeningen skal være iført ren og ordentlig drakt. Matvarer må ikke håndteres med urene hender. Der skal alltid være rent vaskevann, såpe og håndklæ til bruk for betjeningen, og verten skal påse at dette benyttes etter behov. Personer med smittsom, stinkende eller væskende sykdom må ikke tilates å tilberede eller servere mat eller drikke for gjestene.

44. Privetavlukkernes seter og gulv skal hver dag rengjøres. Anvendes privetbeholder, skal der daglig brukes strømidler. Tømming av beholdere skal skje førenn de blir $\frac{3}{4}$ fulle. Også hvor det finnes binger skal strømidler brukes og tømning foretas 4 ganger årlig eller oftere om nødvendig for å undgå overfylling. På privetene skal finnes papir. Priveter som ikke får direkte lys utenfra, skal opplyses kunstig. Priveter og pissoirer skal legges således og holdes i sådan stand at stank derfra ikke trenger inn i værelser, kjøkkener eller opbevaringssteder for matvarer og heller ikke generer nogen nabo.

Helserådet kan gi ytterligere forskrifter for tømning og renhold, når det finner det påkrevet.

45. Trekk på møblene skal være av et stoff som er lett å holde rent og lett å desinfisere.

Om herberger.

46. De bestemmelser som ovenfor er fastsatt for bevertingssteder skal også gjelde for herberger.

47. Hver dag skal senger som benyttes bli opredt og stå opplått 3 timer til utluftning; dyner og puter skal daglig bli opristet.

Utenpå overbredslet skal det være et varetrekk som kan vaskes. Dette gjelder alle nye herberger; i gamle sådanne skal bestemmelsen gjennomføres efter hvert efter helserådets nærmere avgjørelse.

Underlaget skal dekkes med et laken.

For hver ny losjerende skal der skiftes rent varetrekk, laken og putevar, og for samme losjerende skal der skiftes rent minst 1 gang i uken. Tilsølte sengkler, varetrekk, laken eller putevar skal straks ombyttes med rene.

Helserådets ordfører skal efter samråd med politiet gi bestemmelse om hvor ofte og hvorledes desinfeksjon eller rensning skal foretas med sengkler som ikke kan vaskes.

48. I hvert soveværelse skal det være vaskestell, rent vann, såpe og håndklæ og lett adgang til drikkevann. Hvis

25 janr. der er flere losjerende på samme værelse, skal hver av dem ha særskilt håndklæ og drikkeglass.

I ethvert soveværelse tillates bare så mange å sove, at det blir minst 12 kb.m luft for hver; to barn under 10 år gjelder i så henseende for én.

49. Kommer verten til kunnskap om at han har hatt person lidende av eller mistenkt for å lide av smittsom sykdom i sitt losji, skal han straks melde dette til helserådets ordfører.

Forsamlingslokaler, hvor der foregår servering.

50. De forskrifter som ovenfor er fastsatt for bevertningssteder gjelder også for forsamlingslokaler hvor der foregår servering.

Om andre sanitære misligheter.

51. Ved offentlige vannposter, kirker, fabrikker og alle offentlige forsamlingslokaler er det forbudt å bruke felles drikkekar. Drikkevanninnretningen på disse steder må være godkjent av helserådet. Det er forbudt på skoler å bruke felles skrivemateriale, såsom penner, blyanter, grifler og lignende. Hver elev skal ha sitt skrivemateriell i eget futeral merket med elevens navn; futeralet med innhold må ikke brukes senere av en annen, før det er tilbørlig desinfisert. Bøker fra smittede hjem skal tilintetgjøres, hvis de ikke kan desinfiseres på betryggende måte; det samme gjelder bøker brukt av tuberkuløse elever.

52. Huseiere er like overfor helserådet ansvarlig for at fraflyttede rum rengjøres ordentlig, før nye beboere flytter inn.

Barberstuer.

53. Ved barbering må der for hver kunde brukes renvasket serviett og rent dekke over nakkeputen. Innsåpningen skal foretas med hånden, såfremt vedkommende kunde ikke har egen kost. Alunsten og lignende må skyldes ren, før den brukes. Felles pudderkvaster må ikke benyttes. — Klippemaskiner, sakser og kniver må tørres omhyggelig av for hver kunde. Kammer og børster må avtørres, bankes og renses for hver kunde og ofte vaskes (i salmiakspiritus og vann: 25—30 dråper i 200—300 gram vann). Maskinbørster må ikke brukes. I barberstuen med tilhørende rum må hovedrengjøring utføres minst 2 ganger om året. Gulvet skal vaskes minst 1 gang daglig. Konsoler, hyller, bord m. m. tørres rene hver dag. Avfall fra bedriften, såsom hår og såpeskum, må fjernes hver dag. Såvel rene som skitne servietter, kapper, håndklær m. v. må oppbevares på hensiktsmessigste måte. Helserådet kan påby at der skal finnes et tilstrekkelig antall spyttebakker, som skal tømmes og renses

hver dag. Barbererne må iakttas omhyggelig personlig renslighet. De skal under arbeidet være iført ren, hvit jakke eller frakk, som må skiftes minst 2 ganger om uken.

Offentlige boksamlinger.

54. Ved utlån av bøker fra offentlige boksamlinger skal iakttas følgende:

Bøker må ikke utlånas til personer lidende av akut smittsom sykdom eller til personer som tilhører husstand hvor der er sådan sykdom. Hvis en person som har tillåns bøker fra offentlig boksamling, blir angrepet av smittsom sykdom, eller sådan bryter ut innen den husstand til hvilken han hører, skal bøkene før de utlånas til andre desinfiseres.

Alle bøker i offentlig boksamling skal 1 gang årlig ettersees av den som forestår boksamlingen sammen med nærmest boende medlem av helserådet. Særlig skitne og utbrukte bøker skal da kasseres.

Tjenerhold.

55. Tjenere, arbeidsfolk, lærlinger og betjenter skal skaffes tilstrekkelig varmt, tørt og ventilert soverum, særskilt for menn og kvinner og uten gjennomgang fra det ene til det annet. Døren skal kunne låses. Hver person skal ha egen seng.

Forskrifter med hensyn til tuberkulose og andre epidemiske sykdommer.

56. Når en tuberkuløs forandrer bopel, skal melding derom skje til helserådets ordfører. Meldeplikten påhviler den syke selv, så vel som den husvert hvorfra, som den husvert hvortil vedkommende flytter.

For tjenestefolk påhviler meldeplikten vedkommende husbond.

57. Personer fra fremmede kommuner må ikke mottas til forpleining mot eller uten godtgjørelse, uten at de har lægeattest for at de ikke lider av akut smittsom sykdom eller av syfilis i smittsom form. Såfremt de lider av nogen sådan sykdom, må forholdet først godkjennes av helserådets ordfører. Det er forbudt kvinner, som har venerisk sykdom, å ta tjeneste som amme eller som barnepike.

58. Ved opptreden av sykdomstilfelle som det kan være grunn til å tro er av ondartet smittsom beskaffenhet, skal den husbond eller husfar som har å sende melding derom, overensstemmende med § 14 i lov om sundhetskommisjoner m. v. av 16 mai 1860, tillike straks dra omsorg for betryggende avsondring, så vidt omstendighetene tillater.

25 janr. Avsondringen må omfatte ikke bare den syke selv, men også den eller dem som pleier den syke, samt sengklær, gangklær og andre gjenstander som de benytter, eller som den syke har benyttet de nærmeste dager forut for sykdommens utbrudd. Fødevarer må ikke opbevares i de rum hvor den syke oppholder sig.

Inntil læge er kommet til stede og har meddelt nærmere forskrifter, må samkvem mellom det sted hvor sykdommen har optrådt, og andre steder, innskrenkes til det minst mulige. Navnlig må personer som hører til samme husstand som den syke, ikke uten nødvendighet delta i møter eller sammenkomster. Uvedkommende personer må ikke tilstedes adgang til den bolig hvor den syke ligger.

Sammenkomster i selskapelig eller annet øiemed som ikke er uopsettelige og absolutt nødvendige, må ikke avholdes i det smittede hus eller på dets gårdsplass.

Når læge er kommet til stede, skal han foreløbig treffe de anordninger og forføyninger om avsondringen av den syke, hans husfeller og omgivelser og om rensning av sykeværelset og de under sykdommen benyttede gjenstander, som sykdommens beskaffenhet krever og omstendighetene tillater, og om andre sanitære forhold, når det finnes påkrevet. Det må overlates til lægens skjønn efter omstendighetene å meddele forskriftene i skriftlig form. De må i hvert fall nøie efterkommes og er gjeldende, inntil de tilbakekalles av lægen selv eller opheves av helserådet eller dets ordfører.

Forsåvidt det leveres melk eller andre fødemidler til salg fra det sted, hvor sykdommen er optrådt, må dette opphøre inntil tillatelse er meddelt av den tilkalt læge.

Barn fra den husstand hvor sykdommen er optrådt må ikke søke skole, før tillatelse er meddelt av den tilkalt læge. Optrer sykdommen i lærerens husstand, og han bor i samme hus hvor skolen holdes, må skolen lukkes inntil lægen har avgitt nærmere bestemmelse.

Så snart meddelelse om det inntrufne sykdomstilfelle og de i den anledning trufne forføyninger er kommet til helserådets ordfører, har denne å treffe de videre forføyninger som efter tilfellets beskaffenhet er nødvendige.

59. Skolebarn, som antas å lide av utøi, skabb eller annen smittsom hudsykdom, skal sendes hjem av læreren, som må gi deres foreldre eller foresatte beskjed om at barnet ikke kan komme på skolen igjen, før det er rent og smittefritt.

Overholdelse av helseforskriftene, dispensasjon m. v.

60. Undlater nogen innen den av helserådet satte frist å treffe de forføyninger som i henhold til helseforskriftene eller de

av helserådet i hvert tilfelle lovlig fattede beslutninger påhviler 25 janr. ham, kan helserådet la forføiningene utføre på rette vedkommendes bekostning.

Hvor der er tvil om hvem der i tilfelle skal etterkomme et påbud, har helserådet å holde sig til eieren.

Under særegne forhold kan helserådet innrømme avvikelser fra helseforskriftene.

Ordføreren kan alltid treffe avgjørelser på helserådets vegne hvor en hurtig beslutning kreves, og det ikke er tid til å vente på avholdelse av samlet helserådsmøte. Saken forellegges derefter snarest mulig for helserådet.

Der skal alltid forefinnes et tilstrekkelig antall trykte eksemplarer av disse forskrifter til gratisutdeling og opslag. De anskaffes på herredskassens regning.

61. Helserådet bestemmer hvilke strøk i herredet er å anse som «tettere bebygget».

62. Overtredelse av helseforskriftene eller av de med hjemmel av dem gitte forskrifter straffes efter den til enhver tid gjeldende lov.

63. Foranstående helseforskrifter trer i kraft 1 måned efterat de er stadfestet:

Utgiver: Byråchef M. Hofgaard